

בתל אביב

מיכל אביטל ת.ז. 032018798

מוריס שריקי ת.ז. 023984362

ע"י ב"כ עו"ד שרון ענבר פדלון ו/או טלי לופו
מרחוב הנופר 4/17 נתניה
טלי: 054-3334282, 054-3116123
פקס': 072-2329097

המבקשים;

- נ ג ז -

תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בע"מ
אגודה שיתופית 5-000074-57, מרכז סינמה סיטי, צומת גלילות
ת.ד. 7007, רמת השרון 47100

המשיבה;

מהות התביעה: כספית, הצהרתית, נזיקית, חוזית, עשיית עושר ולא במשפט והפרת חוק הגנת נצרכן, התשמ"ה-1971.

הסעד המבוקש: כספי, הצהרתי, צו עשה.

סכום התביעה של התובעת 1: ₪ 37
סכום התביעה של התובע 2: ₪ 336 (בצירוף פיצויים)

סכום התביעה ביחס לכלל חברי הקבוצות יחד: אינו ניתן להערכה בשלב זה, אולם לצורך סבור האוון מוערך כ- ₪ 3,000,000.

תובענה ייצוגית

בית- המשפט מתבקש להורות בזאת כדלקמן:

א. לקבל את התובענה הייצוגית שלהלן במלואה מכוח חוק תובענות ייצוגיות התשס"ו-2006 (להלן: "החוק").

ב. להגדיר את הקבוצה שבשמה מוגשת התביעה בהתאם לסעיף 10א לחוק תובענות ייצוגיות כדלקמן:

"כלל הצרכנים אשר רכשו את המוצרים המיוצרים והמשווקים על ידי המשיבה 1 תחת מותג היוגורטים עם תוספות "פרילי" והמכונים "פרילי טבע", (בבודד /זוג/ מארז 4 יח' /מארז 6 יח', "פרילי תות" (בתכולה של 125 גרם, ובתכולה של 500 גרם), פרילי אננס (בתכולה של 125 גרם ובתכולה של 500 גרם), "פרילי משמש", "פרילי אפרסק" ו"פרילי פירות יער" (להלן: "הטובין"), וזאת בכל המועדים הרלוונטיים לאחר שינוי הרכב המוצרים וערכיהם התזונתיים ועד למועד מתן פסק הדין בתובענה"

***רצ"ב תצהירי התובעים סומנו כ-נספח ב' לבקשה.

ליבת ההליך באספקלריה רחבה – הגשמת ההשקפה שהצרכן זכויותיו ראויים להגנה

ב-15.03.1962 בנאום לפני הקונגרס קבע הנשיא קנדי את זכויותיו הבסיסיות של כל צרכן. בשנת 1985 זכויות בסיסיות אילו אושרו על ידי האו"ם אשר הפיץ אותן ברחבי העולם והן מהוות את מגילת הזכויות של הצרכן :
הזכות לבטיחות; הזכות למידע; הזכות לבחור; הזכות להישמע; הזכות לפיצוי; הזכות לחינוך; הזכות לסביבה בריאה.

ארגון הצרכנים הבינלאומי (Consumers International) שישראל חברה בו הגדיר את זכויות הצרכנים כמטרה לקדמם וליישמם :

הזכות למידע - זכות המקנה לצרכן קבלת מידע מפורט הדרוש לו לצורך בחירה או החלטה מתוך ידיעת הנתונים המלאים הדרושים לכך. לאפשר לצרכן מידע מירבי ומעודכן, אשר יאפשר לו לנהוג בחכמה ומתוך אחריות. הצרכן חייב להיות מוגן מפני הטעייה או פרסום חלקי מכל סוג שהוא, המובא אליו בפרסומות מסחרית, בסימון המוצר באריזה או בכל דרך אחרת.

דברי הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן דו"ח לשנת 2015-2016

בקליפת אגוז

תכליתה של בקשת אישור זו והתובענה שלצידה, הנה ראשית קריאת תיגר על התנהלותם של העוסקים השונים, אשר פועלים ללא ליאות על מנת לקדם את השאת הרווחיות וזאת על חשבון כספו, אמונתו ותודעתו של הצרכן ;

תכליתה של בקשת אישור זו הנה בנוסף לחתור לאמירה חד משמעית, כי אל לנו לאפשר קיומם של מצגי שווא ו/או הטעייה נחרצת ו/או הפרת חובת גילוי בכל הנוגע לאריזתם, הרכבם ומהותם של מוצרי צריכה וטובין

תכליתה של בקשת אישור זו הנה קביעה אינהרנטית כי המשיבה דן מייצרת אורזות ומשווקות את סדרת הטובין מושא ההליך תוך יצירת מצגי שווא והפרת חובת גילוי אינהרנטית אשר בהיוודעות הציבור לקיומן של העובדות לאושרן יימנע כליל מנטילת הטובין ו/או תפחת הצטיירות הטובין בעינו.

תכליתה של בקשת אישור זו הנה היכולת למגר את ניצולם של העוסקים השונים את הציבור על דרך הטעייה מכוונת, ובכלל זה ליצור אפקט הרתעתי, ולו מחמת הצורך לפעול לכך כי התנהלות זו לא תשונה בעתיד;

תכליתה של בקשת אישור זו הנה הגשמתו של צו העשה באופן בו תינתן הוראה חד משמעית למשיבה לתן גילוי אפקטיבי ונאות על גבי אריזות המוצרים שעה שמדובר בין אם מדובר בגריעת ערך תזונתי מהותי במוצרים, ובין אן מדובר בשינוי מהותי והרכב הטובין.

תכליתה של בקשת אישור זו הנה להשיב לציבור את ממונם ואת אותם כספים שנאגרו בכיסה של המשיבה 2 בעושר ולא במשפט, שכן שיעור בלתי מבוטל מחברי הקבוצה לא היה רוכש מלכתחילה את הטובין בערכם הנחות, ובנוסף להורות למשיבה להשיב לציבור את ממונם עקב נטילת נכס שיש בו הטעייה, לנוכח הפרות חובות הגילוי האינהרנטיות ושינוי מהותי בהרכב ובערכו התזונתי, ללא ידיעתו הפוזיטיבית של ציבור לקוחותיה.

תכליתה של בקשת אישור זו, הנה מניעת התעשרות היצרנים השונים אשר נוקטים בדרכי שווק ומסחר פגומות אשר לצדן יסוד מובהק להטעיית הציבור, ובכלל זה על דרך שינוי תכונות והרכב של המוצרים, תוך נקיטת פעולה מכוונת של הסתרה, שמא ציבור הצרכנים ייודע לשינויים במהות המוצרים ויעדיף להימנע מנטילתם.

ותכליתה של בקשת אישור זו הנה לאפשר תחרות שוק הוגנת תוך מיגור פועלם של תעשייני המזון לגרוע משקולי כדאיות העסקה של הצרכן, כאשר הטעות נעוצה בפגיעה באוטונומיה של הפרט וביכולתו לבחון באופן כנה ואובייקטיבי את טיבה של הרכישה.

פתח דבר כללי

1. התובענה, שאישורה כתובענה ייצוגית מתבקש כדלקמן ושהוגשה במקביל להגשת הבקשה דנא, עוסקת בהפרה בוטה ויסודית של חוקים ותקנות אילו:

- חוק הגנת הצרכן, התשמ"ה - 1981.
- חוק ההגנה על בריאות הציבור(מזון)
- פקודת הנזיקין (נוסח חדש) התשכ"ח - 1968 – הפרת חובה חקוקה, עוולת הרשלנות ותרמית.
- חוק עשיית עושר ולא במשפט.

2. הרציונל העומד בבסיס בקשת אישור זו, יוצג תחילה על דרך גדרה הנורמטיבי של עילת התביעה ועניינם של חברי הקבוצה, בממשק עובדתי להלך הדברים המסחרי-עובדתי אשר ארע הלכה למעשה בכל הנוגע לייצור ושווק הטובין מושא ההליך.

3. והרי כי כן, כלל בלתו אין במערכת היחסים החוזית המיוחדת בין העוסק לצרכן הוכתבה בלשונו של המחוקק בחוק הגנת הצרכן, התשמ"ה-1981 באילו המילים:

" לא יעשה עוסק דבר-במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת לרבות לאחר מועד ההתקשרות בעסקה-העלול להטעות צרכן בכל עניין מהותי בעסקה (להלן: הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו עניינים אלה כמהותיים בעסקה:"

(1) הטיב, המהות, והסוג של נכס או שירות;

(2) המידה, המשקל, הצורה והמרכיבים של נכס;

4. סדרת מוצרי תנובה יוגורט "פרילי" עם תוספות

5. סדרת מוצרי "פרילי" של תנובה מונה כיום 6 מוצרים במגוון כלהלן:

- פרילי טבע
- פרילי תות
- פרילי אננס
- פרילי משמש
- פרילי אפרסק
- פרילי פירות יער

6. ליבת בקשת האישור כנגד המשיבה נעוצה בעובדה כי תנובה החליטה מזה זמן לשנות את הרכבכם של סדרת מוצרי היוגורטים של "פרילי" מתוצרתה, אולם פעלה בחוסר שקיפות כלפי קבל צרכנייה, עת הצניע עניין מהותי זה באתיות טל ומטר באופן מובלע בסופה של רשימת הרכיבים בשונה מגילוי נהיר פוזיטיבי וחזותי אשר מבהיר לצרכן כי קיים ערך נחות ומופחת במוצרים עקב שינוי המתכון וגריעה מהותית בערכי הסידן של המוצרים תוך הפחתה ו/או הסרה של מרכיבים שונים במוצרים.

7. כפי שנראה להלן תנובה מצידה מייחסת תועלת תזונתית רבה לרכיב הסידן בכלל פרסומיה ברבים באופן הגובל בהטפה בריאותית תוך ייחסו סגולות מרפא אסור, ולכן מצופה היה כי בהינתן והמוצרים אינם נושאים את אותה תועלת תזונתית עובר לשינוי המתכון – תגלה זאת בבירור לציבור לקוחותיה.

8. כמו כן סדרת היוגורטים של תנובה מתוארת בתאר האינטרנט של תנובה כלהלן: "היוגורטים של תנובה כבר הפכו לשם דבר בישראל בזכות הטעם הנפלא, המרקם המענג והאיכות הבלתי מתפשרת שמאפיינים אותם, היוגורט מושלם כמאכל בריא ומזין בזכות: החידקים הידודתיים החלבון המלא והסידן".

9. ובתוך כך נבחר כי התייחסותה של תנובה לכלל המוצרים הנמנים של סדרת פרילי אחת היא, מיתוג המוצר וכיוונו השיווקי- אחד הוא ("פרילי"- יוגורט עם...), אף בפרסמי תנובה ברבים מתייחסת היא

לכלל המוצרים **כסדרה קטגורית אחת**, תוך שמונה ומפרסמות לציבור את כלל המוצרים שפורטו לעיל ברובריקת "**מגוון מוצרי פרילי**" (ראה אתר משרתת של תנובה **"יוגורטים-פרילי-מגוון מוצרי פרילי**).

10. דא עקא כפי שיוצג בבקשת אישור זו, תנובה פעלה כלפי ציבור לקוחותיה בחוסר הגינות והפרת חובת גילוי תוך הסתרה מכוונת של תיעולה העסקי וגריעת רכיבים ו/או החלפה של רכיבים בחומרי גלם זולים יותר בסדרת מוצרי פרילי למטרות רווח, תוך שבאופן גורף בכלל מוצרי פרילי שיעורי הסידן עקב כך פחתו בשיעור ניכר לרעת הצרכן, הגם כי תנובה מייחסת לצריכת סידן תועלות בריאותית ותזונתיות רבות בכלל פרסומי תנובה ברבים.

11. כפי שנציג להלן, בפועל מתקבל מצב דברים עובדתי חמור כי לנוכח שינויי המתכון והשמטה או הפחתה של רכיבים בסדרת מוצרי "פרילי", **בפרילי טבע** פחתו שיעורי הסידן בשיעור של 33.33% (**150 מ"ג סידן עובר לשינוי לעומת 100 מ"ג סידן כיום**) וביתר מוצרי הפרילי ("בתוספת פרי") פחתו שיעורי הסידן **בשיעור מהותי של 37.5%** לעומת שיעור ערכי הסידן אשר היה קיים במוצרים בהרכבם עובר לשינוי (**160 מ"ג סידן עובר לשינוי- לעומת 100 מ"ג כיום**).

12. העובדות והעילות העובדות בבסיס התובענה דנן מצביעות על הסתברות מצרפית לקיומו של נזק מובהק אשר הסבה המשיבה לציבור צרכנייה עקב ייצור מוצר בערכו הנחות ללא גילי נאות המתבקש מטעם אחת החברות השולטות במשק החלב בישראל, אשר הנה בבחינת "האורים והתומים" לסחר שוק הוגן במשק.

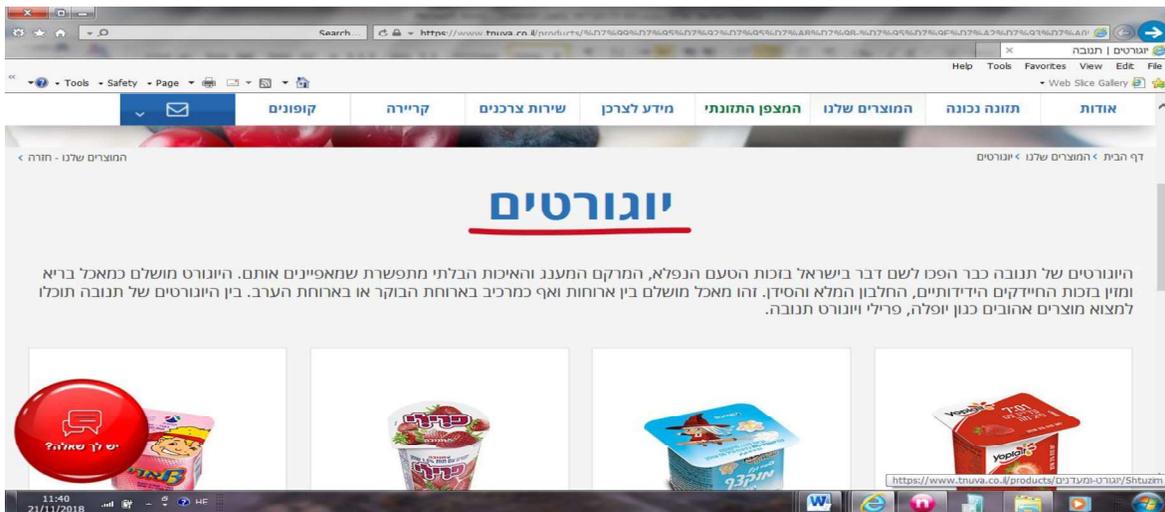
13. כעת נפרוט את העובדות לגופן-

פרילי טבע – הפחתת סידן בשיעור של 33.33%

14. כל צרכן ישראלי מכיר את המוצר השגור "**פרילי טבע**" הנמנה על סדרת היוגורטים של תנובה.

15. סדרת היוגורטים של תנובה מתוארת בתאר האינטרנט של החברה כלהלן: "היוגורטים של תנובה כבר הפכו לשם דבר בישראל בזכות הטעם הנפלא, המרקם המענג והאיכות הבלתי מתפשרת שמאפיינים אותם, היוגורט מושלם כמאכל בריא ומזין בזכות: החיידקים הייחודיים החלבון המלא והסיידן". כך מוצג הפרסום באתר:

52% li. 11:03
www.tnuva.co.il

תנובה
לגדול בבית ישראלי

יוגורטים

היוגורטים של תנובה כבר הפכו לשם דבר בישראל בזכות הטעם הנפלא, המרקם המענג והאיכות הבלתי מתפשרת שמאפיינים אותם. היוגורט מושלם כמאכל בריא ומזין בזכות החיידקים הידידותיים, החלבון המלא והסידן. זהו מאכל מושלם בין ארוחות ואף כמרכיב בארוחת הבוקר או בארוחת הערב. בין היוגורטים של תנובה תוכלו למצוא מוצרים אהובים כגון יופלה, פרילי ויוגורט תנובה.

פרילי

יופלה

יש לך שאלה?

16. המוצר במהותו הנו מוצר חלבי "יוגורט עם גרנולה ופירות" המשווק בתכולה של 200 גרם) כיחידה בודדת) ו/או כזוג, באריזות רביעייה ובמאגדת של 6 יחידות במארז.

17. המוצר על ערכיו התזונתיים מתואר באתר האינטרנט של תנובה נכון ליום 21.11.18 כלהלן:

פרילי טבע 200 גרם | תנובה

פרילי טבע 200 גרם

פרילי טבע 200 גרם

ערכים תזונתיים

תכולה	200 גרם
שורות	ועדת מהדרין
סימון תזונתי ב- 100 גרם	
אנרגיה:	98 קלוריות
חלבונים:	2.9 גרם
פחמימות:	17.4 גרם
שומנים:	1.9 גרם
נתרן:	40 מ"ג
סידן:	150 מ"ג

יש לך שאלה?

תמונה לקטלוג מוצרים פרילי

18. ובדומה כן מאגדת השישייה -

מאגדת שישייה פרילי טבע

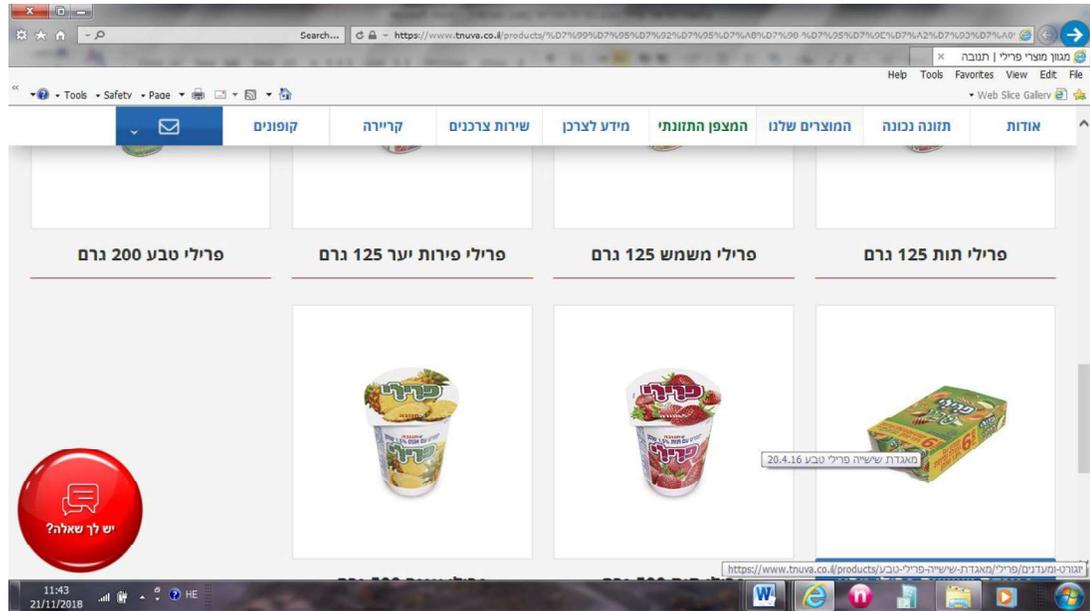
מאגדת שישייה פרילי טבע

מאגדת שישייה פרילי טבע

ערכים תזונתיים

תכולה	6 נביעים
כשרות	ועדת מהדרין
סימון תזונתי ב- 100 גרם	
אנרגיה:	95 קלוריות
חלבונים:	3.1 גרם
פחמימות:	16.4 גרם
מתוקם:	
סוכרים:	15.5 גרם
שומנים:	1.9 גרם
נתרן:	40 מ"ג
סידן:	150 מ"ג

יש לך שאלה?

19. נוסף על כך תנובה מצידה מייחסת יתרונות תזונתיים רבים לצריכת מוצרי חלב מתוצרתה ובפרט לרכיב הסיידן, כך למשל לדידה ל"מוצרי חלב הם מוצרים מזינים המספקים באופן טבעי רכיבים חיוניים לגדילה נכונה: "חלבון סיידן וויטמינים".

מוצרי חלב הם בראש ובראשונה מוצרים מזינים, המספקים באופן טבעי רכיבים חיוניים לגדילה נכונה: חלבון, סיידן וויטמינים. אנו מאמינים שכמי שמייצרים את מוצרי החלב הבסיסיים הנמצאים בכל בית, יש לנו, בתנובה, אחריות לתזונה בריאה יותר לכולנו.

20. עולת המשיבה נעוצה בעובדה כי מזה זמן החליטה לשנות את הרכבו של המוצר פרילי טבע מזה זמן אולם בחרה להציע עובדה נהירה זו באותיות טל ומטר באופן מובלע בסופה של רשימת הרכיבים בשונה מסימון גלוי נהיר ופוזיטיבי חזותי יאשר נגלה לצרכן בשעת הצגת המוצר למכירה במדפי המרכול ובעת נטילת המוצר לידיו.

21. רוצה לומר - תנובה מצידה נמנעה במכוון מליידע את צרכנייה כנדרש אודות השינויים המהותיים בהרכב, בטעם ובערכים התזונתיים תוך שאגב שינוי המתכון ורכיביו, הופחתו שיעורי הסיידן במוצר בשיעור של 33% ביחס לערכיו התזונתיים של המוצר עובר לשינוי הרכבו.

22. משמעות הדברים הנה כי צרכן אשר רגיל לצרוך את המוצר לא מודע לעובדה זו, מחמת אותה התנהלות מתחכמת מצידה של תנובה להצניע עובדות אילו עת כל שציינה הוא תחילה "מתכון חדש", באופן מובלע ומוסתר באריזות המוצרים ובלתי ניתן לאבחנה.

23. ובהמשך עוד הגדילה לעשות כן עת ייחסה יתרון תמוה לשינוי ההרכב וסמנה "מתכון חדש". גרסה מעודכנת" וכמובן באותו אופן מוסתר ומוצנע.

***רצ"ב צילום אריזות המוצרים מושא ההליך סומן כנספח ג' לבקשת האישור.

24. בהינתן העובדה כי צרכן אשר רגיל לטעמו השגור של המוצר הרכבו והתועלת התזונתית אשר מייחס הוא לצריכתו (בפרט שיעורי הסידן), אמור להיוודע באופן נהיר לכך כי אין כלל מדובר באותו מוצר, תוך שתשומת ליבו להפחתה בשיעור ערכי הסידן מחויבת להיות גלויה נהירה ברורה ופוזיטיבית, דברים אילו נכונים ביתר שאת מקום בו המוצר משווק בין היתר במאגדת של 6 יחידות.

25. כעת ניוכח למהות השינוי בהרכבו של המוצר-

פרילי טבע "מתכון חדש"	פרילי טבע
רכיבים: חלב, מים, סוכר, תערובת גרנולה) מכילה: פתיתי שיבולת שועל, סוכר, שקדים פרוסים, שמן חמניות, פתיתי חיטה, סובין, פירורי קורנפלקס, נבט חיטה, קמח חיטה, קמח שיפון, תפוחי עץ מיובשים, דבש, קינמון, מלח, חומרי טעם וריח(3.1%), משמש מבושל (1.4%), עמילן מעובד, חלבונים, צימוקים(0.3%), רכז לימון, מייצבים, תוסף תזונה (טרי קלציום ציטראט), מווסת חומציות(חומצת לימון)	רכיבים: חלב, סוכר, מים, תערובת גרנולה) מכילה: פתיתי שיבולת שועל, סוכר, שומשום , סובין חיטה שמן חמניות, פירורי קורנפלקס, שקדים, קמח חיטה, קמח שיפון, תפוחי עץ מיובשים, דבש, קינמון, חומרי טעם וריח(2.9%), משמש מבושל (1.4%), עמילן מעובד, חלבונים חלב, צימוקים(0.3%), שומשום , רכז לימון, מייצבים, תוסף תזונה (טרי קלציום ציטראט), מווסת חומציות(חומצת לימון)
אלרגנים:	אלרגנים:
מכיל: שקדים, גלוטן שמקורו בחיטה ושבולת שועל מכיל חלב.	מידע על רכיבים אלרגנים מכיל שומשום, שקדים, גלוטן שמקורו בחיטה ושיבולת שועל, חלב.

26. אם כך השינוי בהרכב המוצר במהותו הורדת רכיב השומשום מהרכב המוצר לחלוטין (זאת ניכר אף בסימון רשימת האלרגנים), שיעור המים במוצר החדש גבוה יותר, ורכיב הסוכר מופיע כעת שלישי במניין רשימת הרכיבים חלף במקום שני.

27. במובן הרכב המוצר לא מן הנמנע לציין כי שעה שמוצר המשיבה מכונה כ"יוגורט", ולצד העובדה כי המוצר נמנה על סדרת היוגורטים של המשיבה ראוי היה כן כי המוצר היה מכיל את אותם "חיידיקים ידידותיים" אודותם ראתה לנכון תנובה להתהדר באשר לקיומם הלכאורי בסדרת מוצרי היוגורט.

28. שינוי תזונתי-

29. באשר לערכים התזונתיים אשר היו קיימים במוצר בהרכבו הקודם לעומת "המתכון החדש", נבהיר כי הערכים התזונתיים נותרו כמעט זהים למעט תנודות בחלק מן הערכים התזונתיים שאינן בבחינת שינוי תזונתי מהותי לצרכן (מחמת שחלקן הארי בגדר סטייה של עד 20%) למעט הפחתה ניכרת בשיעורי הסידן במוצר בשיעור של 33.33%.

30. ראה להלן פירוט ערכים תזונתיים ל-100 גרם מוצר:

ערכים תזונתיים ל-100 גרם מוצר	פרילי טבע (לפני שינוי ההרכב)	פרילי טבע "מתכון חדש"	יחס שונות הערכים התזונתיים
קק"ל	98	84	פחות 14.28%
חלבונים	2.9	3.2	יותר 10.34
פחמימות	17.4	13.4	פחות 22.9%
שומנים	1.9	1.9	זהה
נתרן	40	40	זהה
סידן	150 מ"ג	100	פחות 33.33%

***רצ"ב פירוט הערכים התזונתיים כמפורסם באתר של תנובה נכון ליום 29.08.18 לרבות פרסום פירוט הרכיבים והערכים התזונתיים כמוצג באתר האינטרנט <http://www.foodsdictionary.co.il/Products> סומן כנספת ד' לבקשת האישור.

31. כאשר נדגיש כי בהתאם לתקנות בריאות הציבור (סימון תזונתי) נקבעה סטייה מותרת בשיעור של 20% בפרטי הסימון התזונתי, כאשר כל עוד נשמרים טווחים אילו, אזי כי מדובר במוצרים בעלי הרכב תזונתי זהה. להלן הוראות תקנה 8א לעניין זה.

<p>סטייה מותרת (תיקון התשנ"ד)</p> <p>8א. שיעורם של פרטי הסימון התזונתי לא יפחת מ-80% מהשיעור המסומן ולא יעלה על 120% ממנו.</p>
--

32. דא עקא הגם כי כלל הערכים התזונתיים במוצר כמעט זהים, בפרילי טבע "מתכון חדש" קיימים שיעורי סידן מופחתים בשיעור של 33.33% מצב דברים בו צרכן מקבל לידי מוצר הנחות בערכו הן

במובן התזונתי ביחס להרכב הקודם , בפרט כאשר מדובר ברכיב תזונתי המהותי לאפיון המוצר וצריכתו.

33. יובהר מראש ולמפרע כי לא תשמע טענה מפי "תנובה" כי הורידה את שיעורי הסוכרים במוצר ולפיכך מדובר במתכון "משופר" מבחינת הצרכן, וזאת מחמת העובדה ואין עסקינן במוצר מזון הפונה לקהל יעד הצרכנים אשר נמנעים מצריכת סוכרים ופחמימות (היינו מוצר "ללא תוספת סוכר" ו/או מוצר "מופחת סוכר"), מה גם שיעור ההפחתה בערכי הפחמימות אינו בגדר שינוי מהותי במובן התזונתי (שינוי בשיעור של 2.9% מעבר לסטייה בערכים שאינה בגדר שינוי תזונתי), נוסף על כך אם סבורה תנובה כי מדובר ביתרון אזי מדוע הסתירה זאת בערמה מעיני הצרכן ו/או לא הסבה את תשומת ליבו לכך באופן נהיר?

34. לעומת זאת ההפחתה בערכי הסידן ובהרכב המוצר הנה מהותית ביתר שאת , הן מבחינת אפיון המוצר, טעמו ורכיביו (הושמט רכיב השומשום ועלה שיעור המים בהרכב), והן במובן התזונתי עקב גריעה מהותית מערכי הסידן למוצר חלבי אודותיו תנובה מתהדרת כאמור באותה תועלת התזונתית הנוצעת לצריכת הסידן .

שינוי בטעמו של המוצר ובהרכבו הנו פרט מהותי שעל הצרכן להיוודע לו בנהירות

35. כאמור לעיל המוצר החדש "פרילי-טבע" משווק בימים אילו תוך ששונה הרכבו , טעמו , וערכיו התזונתיים.

36. שעה שהמשיבה משך שנים מתהדרת ברכיב הסידן הקיים במוצריה , וכעת רכיב הסידן פחת באורח ניכר, הרי כי מדובר בשינוי מהותי, ולפיכך על המשיבה היה לציין באופן ברור ומובלט אודות שינוי ההרכב והערכים התזונתיים, על אחת כמה וכמה שהמידע שהותר באתר של תנובה הנו שגוי ומטעה .

37. אלא שהמשיבה משווקת לציבור צרכנייה בימים אילו מוצר השונה גם בטעמו ובהרכבו (הורדת רכיב השומשום), ואף בכך אין להקל ראש , שכן צרכן אשר רגיל לצרוך את המוצר ולרכושו במארזים , רגיל לטעמו המאפיין ולרכיביו , חייב להיוודע באופן אקטיבי למהות השינויים שהתחוללו במוצר אותו היה רגיל לצרוך.

38. שכן בפועל ציבור הצרכנים סבר כי הוא קונה מוצר מסוים, ובפעול רכש מוצר זהה באריזתו ובעיצובו, אך שונה מהותית במרכבו מבלי שהדבר הובא לידיעת הלקוחות במפורש, מצגים מטעים ולא מדויקים אלה גרמו לנזקים נשוא בקשת אישור זו.

39. לא מן הנמנע לציין כי אף אם לעמדת תנובה הפחיתה של שיעור הסוכרים במוצר , עליה ליידע זאת באופן נהיר את ציבור צרכנייה שכן יש כאלו שיעדיפו לצרוך את המוצר כחלופה לארוחת ביניים, כמעדן וכמענה לכל צורך אישי זה או אחר , ולפיכך כל שינוי הגם שיכול הוא להצטייר כחיובי על הצרכן להיוודע לו

בנהירות על מנת שתוצג לפניו תמונה מלאה לצורך קבלת החלטה אם לרכוש את המוצר במתכונתו הנוכחית ואם לאו, מה גם אין מדובר במוצר אשר פונה לצרכנים אשר נמנעים מצריכת סוכרים ו/או במוצר אשר מכונה מופחת קלוריות וכו'.

40. עוד יצוין כי אף אם קיים סיכוי אזוטרי וקלוש כי הצרכן יבחין בסימון האחורי והמובלע "מתכון חדש/גרסה מעודכנת", למונח יש לכאורה קונוטציה חיובית ואין בו כדי ללמד את הציבור אודות השינויים המהותיים ברכיבי המוצר, בטעם ובערכי הסיידן.

41. כאשר נדגיש לעניין זה כי באופן שיווק מוצרי הפירלי על גבי מדפי המרכולים, הרי כי הצדדים הגלויים לעיני הצרכן בשעת הצגת המוצרים למכירה (כבודד/מארז/רביעייה), הנם אך ובלבד הצדדים בהם מופיע שם המותג באופן מובלט, ולפיכך חזקה על תנובה כי באותם צדדים חזותיים, תיידע היא את הציבור אודות השינויים במוצר. ראה להלן:

42. פרילי יוגורט עם תוספות פרי- הפחתה סידן בשיעור של 37.5% עקב שינוי המתכון –

43. מוצרי של "פרילי" עם תוספת פרי , הנם מוצרי יוגורט וותיקים ובעלי מוניטין רב בשוק החלב ומונה כיום מספר טעמי פירות במגוון –

- פרילי תות (בגביעים של 125 גרם ובגביע של 500 גרם)
- פרילי אננס (בגביעים של 125 מ"ג ובגביע של 500 גרם)
- פרילי משמש – בגביעים של 125 גרם
- פרילי אפרסק- בגביעים של 125 גרם
- פרילי פירות יער- בגביעים של 125 גרם

44. המשיבה מצהירה בפרסומיה ברבים כי למוצרי "פרילי" "קהל קבוע ונאמן", אלא שלמרבה הצער תנובה ניצלה את אמון הציבור במותג הוותיק, ופעלה בחוסר שקיפות עת החליטה לשנות את הרכב המוצרים, בין היתר באמצעות הסרת רכיב אבקת החלב, והפחתה של שיעורי הפירות בחלק מן המוצרים, ובתוך כך שינוי ההרכב הביא לתוצר של הפחתת שיעורי הסיידן המוצר בשיעור של 37.5% ל-100 גרם – וכל זאת מבלי לגלות את מאפיין תזונתי נחסר זה לקהל צרכנייה.

45. במסגרת הערכת שווי כלכלית שהכינה תנובה בשנת 2012 (עבור "שמיר אחזקות בע"מ) מסרה תנובה כי מוצרי "פרילי" נמנים על תחום פעילותה ב"מותגים" הכוללת ייצור שווק ומכירה של "מוצרים בעלי מותג ייעודי", כאשר מציינת היא כי "התחרות המוצרים אלה נסבה בעיקרה על מיתוג המוצר והערכים הנתפסים של המותג". ראה דבריה:

כאמור, פעילות תנובה מתחלקת ל-3 תחומי פעילות:

- **מותגים** - בתחום פעילות זה כוללת הקבוצה את פעילותה בתחום ייצור, שיווק, מכירה והפצה של מוצרים שהינם בעלי מותג ייעודי, הנוסף על מותג הגג "תנובה". תחום פעילות זה מתאפיין בכך שחומרי הגלם של מוצרים בתחום זה עוברים הליך עיבוד מורכב באופן יחסי עד לקבלת המוצר המוגמר. כמו כן, התחרות במוצרים אלה נסבה בעיקרה על מיתוג המוצר והערכים הנתפסים של מותג זה. במסגרת תחום פעילות זה נכללים, בין היתר, המותגים הבאים:

○ "יופלה", "פרילי", "קרלו" ו-"טריפלי" - מעדני חלב ויוגורטי

46. בשנת 2014 מסרה תנובה כי ממתגת מחדש את סדרת היוגורטים של פרילי אשר מוטעמת היטב בקהל הצרכני מזה 25 שנים באילו המילים:

תנובה לא מוותרת על המותג האהוב והותיק פרילי

מאת: אורית ארד, יחסי-ציבור | ✉ | שלמור תקשורת בע"מ | תגובות

- הודעה מטעם תנובה

***

תנובה לא מוותרת על המותג האהוב והותיק פרילי

מהיום פרילי עם תוספת Bio ואריזות משודרגות

מותג היוגורטים פרילי, שהושק בישראל לפני כ-25 שנה, עובר מתיחת פנים - תוספת Bio ואריזות 125 גרם בעיצוב חדש.

גביעי פרילי 125 גרם, ופרילי טבע 200 גרם, מיוצרים מהיום במחלבה החדשה של תנובה באלון תבור, הנחשבת למחלבה המשוכללת במזרח התיכון.

פרילי החדש יכיל בתוכו חיידקי Bio המספקים יתרונות בריאותיים לצרכן.

פרילי תות, אננס ומשמש 125 גרם לובשים צורה חדשה. הגביעים עוטרו בצילומי פירות טריים ומפתים. הצבעים חוזקו והלוגו של פרילי גדל. פרילי טבע - יוגורט ביו בתוספת גרנולה ומשמש, שהוא הפופולרי ביותר, יופיע באריזות ירוקות עם הדפסי שעורה וחיטה.

51. להלן המוצר פרילי אפסק עם ערכיו התזונתיים והרכב המוצר עובר לשינוי המתכון -

ערך תזונתי ל: 100 גרם	גרם	נביע	הצמחה
אנרגיה (קלוריות)	82	114	92
חלבון (גרם)	3.1	3.8	3
מחמימות (גרם) מתוקן	13.9	20.6	16.5
סוכרים (גרם)	12.5	18.9	15.1
סך השומנים (גרם)	1.5	1.9	1.5
נתרן (מ"ג)	40	50	40
סידן (מ"ג)	100	125	160

פרילי אפרסק 1.5%
125 גרם | תנובה

יגורט עם אפרסק 1.5% שומן
רכיבים: חלב, סוכר, אפרסק מבושל (6%), מיים, עמילן מעובה: (E1442, E1442), אבקת חלב, תוסף תזונה: סידן (טרי קלציום ציטראט), צבע מאכל: (רכיז גזר וחרירע), מייצבים: (מקטין, לוקוסט בין גאם), חומר טעם וריח. מכיל פרי, עלול להכיל חלקי פרי וחצנים. לשמור במקרה 4°C.

על המוצר

נתונים: מותג/יצרן: תנובה, משקל: 125 גרם, מק"ט: 7290110321246, ארץ ייצור: ישראל

.52

***רכיב "אבקת החלב" הוסר, ושיעורי הסידן פחתו מ- 160 מ"ג ל-100 מ"ג עבור 100 גרם מוצר.

53. ולהלן ערכים תזונתיים באשר למוצר פרילי תות-

פרילי תות, תנובה

ערך תזונתי של פרילי תות, יגורט עם תות שדה 1.5% שומן

17.02.2009, צוות האתר (עודכן ב- 13.10.2015)

דירוג: 4 (2 הצבעות) | התחבר על מנת לדרג

סימון תזונתי	סימון תזונתי
92	קלוריות (אנרגיה)
3	חלבונים (גרם)
16.6	פחמימות (גרם)
15.3	מתוקן סוכרים (גרם)
1.5	שומנים (גרם)
40	נתבן (מ"ג)
160	סידן (מ"ג)

רכיבים: חלב, סוכר, תות שדה מבושל (6%), מיים, אבקת חלב, עמילן מעובה: (E1442), צבע מאכל (רכיז גזר), תוסף תזונה: סידן (טרי קלציום ציטראט), מייצבים: (מקטין, מייצב מזרעי חרובים), חומרי טעם וריח. כשר למהדרין/גלאט. חלבי.

להלן הערכים התזונתיים לאחר ההפחתה (מתוך האתר המקוון של תנובה)-

פרילי תות 125 גרם

ערכים תזונתיים

תכולה כשורת	125 גרם	ועדת מהדרין
סימון תזונתי ב-100 גרם	82	קלוריות
אנרגיה:	1.5	גרם
סך שומנים:	40	מ"ג
נתרן:	13.9	גרם
סך פחמימות:	12.6	גרם
מתוק:	3.1	גרם
סוכרים:	100	מ"ג
חלבונים:		
סידן:		

חזרה לקטלוג מוצרים פרילי

ח.ת. המידע המפורט העדכני על מוצרים, מופיע על גבי האריזות.

54. ולהלן המוצר "פרילי אננס", הפחתת ערכי סידן מ-160 מ"ג ל-100 מ"ג, הפחתת שיעורי הפרי, הסרת רכיב אבקת החלב והגדלת שיעורי המים-

*לפני שינוי ההרכב

פרילי אננס 1.5% שומן
125 גרם | תנובה

ערך תזונתי ל:	100 גרם	נביעה	הצמחה
גרם	גביעה	טאפה (סג)	קרום/פירות
אנרגיה (קלוריות)	96	120	טאפה (סג)
חלבון (גרם)	3	3.8	טאפה (סג)
פחמימות (גרם) מתוק:	17.6	22	קרום/פירות
סוכרים (גרם)	15.4	19.3	טאפה (סג)
סך השומנים (גרם)	1.5	1.9	מגול הנמ
נתרן (מ"ג)	40	50	טאפה (סג)
סידן (מ"ג)	160	200	טאפה (סג)

*לאחר שינוי ההרכב

להלן פירוט רשימת הרכיבים של הפרילי עם אננס-

פריילי אננס- לפני שינוי המתכון	פריילי אננס "מתכון חדש"
רכיבים: חלב, סוכר, אננס מבושל (7.6%), אבקת חלב , עמילן מעובד, מים , מייצבים, תוסף תזונה: סידן (טרי קלציום ציטרט), מווסת חומציות (חומצת לימון, סודיום ציטרט, חומצה מאלית), צבע מאכל, חומרי טעם וריח.	רכיבים: חלב, סוכר, אננס מבושל (6.1%), מים , עמילן מעובד, חלבוני חלב, תוסף תזונה: סידן (טרי קלציום ציטרט), מייצבים, צבעי מאכל, מווסתי חומציות (חומצת לימון, סודיום ציטרט, חומצה מאלית), חומרי טעם וריח.
	<ul style="list-style-type: none"> - מים בשיעור גבוה - אין אבקת חלב - פחות כ-20% פרי - פחות 37.5% סידן

55. ולהלן פרילי עם משמש- יותר מים , פחות פרי , פחות סידן, ללא אבקת חלב

פרילי משמש
125 מ"ל | תנובה

אנרגיה (קלוריות)	97	121
חלבון (גרם)	3	3.8
פחמימות (גרם) מתוקן:	17.9	22.4
סוכרים (גרם)	16.7	20.9
סך השומנים (גרם)	1.5	1.9
נתרן (מ"ג)	40	50
סידן (מ"ג)	160	200

פרילי משמש לאחר שינוי ההרכב

ערך תזונתי ל: 100 גרם

הערות	100 גרם	נבדל	הערות
אנרגיה (קלוריות)	79	99	טאקה אספרט חרופה
חלבון (גרם)	3	3.8	ברזלן ארנאו
פחמימות (גרם) מתוקן:	13.4	16.8	קרוהמידרט ארנאו
סוכרים (גרם)	12.3	15.4	סוכרית ארנאו
סך השומנים (גרם)	1.5	1.9	מגמל הדמניא ארנאו
נתרן (מ"ג)	40	50	סודיום אלקמא
סידן (מ"ג)	100	125	קלסיום אלקמא

כשר חלבי בהשגחת הרבנות הראשית לישראל, הרב וייטמן - רב תנובה.

פרילי משמש- לפני שינוי המתכון	פרילי משמש "מתכון חדש"
רכיבים: חלב, סוכר, משמש מבושל (6.6%), אבקת חלב , עמילן מעובד, מים , מייצבים, צבעי מאכל, תוסף תזונה: סידן (טרי) קלציום ציטרט, מווסת חומציות (חומצת לימון, סודיום ציטרט, חומצה מאלית), חומרי טעם וריח.	רכיבים: חלב, סוכר, משמש מבושל (6%), מים , עמילן מעובד, חלבוני חלב, צבעי מאכל, מייצבים, תוסף תזונה: סידן (טרי) קלציום ציטרט, מווסתי חומציות (חומצת לימון, סודיום ציטרט, חומצה מאלית), חומרי טעם ורח.
	- מים בשיעור גבוה - אין אבקת חלב - פחות 10% פרי - פחות 37.5% סידן

56. ובאורח דומה להלן פירלי יער לפני ואחרי שינוי ההרכב:

פרילי יער
125 גרם | תנובה

29001476119

דגונית ל- 100 גרם	גרם	תפירה התבלה ל-
קלוריות	92	115
סדרם	3	3.8
ד (גרם) חמוק	16.7	20.9
סדרם	15.5	19.4
מינים (גרם)	1.5	1.9
סדרם	40	50
סדרם	160	200

1811001
1071 עמודד 1811001

**רצ"ב צילום המוצרים ופירוט רשימת הרכיבים וטבלת הערכים התזונתיים של המוצרים עובר לשינוי ההרכב ונכון לימים אילו, סומן כנספח ה' לבקשה

57. משמעות הדברים הנה כי צרכן אשר רגיל לצרוך מוצר הנמנה על סדרת מוצרי "פרילי" לא מודע לעובדות אילו, מחמת אותה התנהלות מתוחכמת מצידה של תנובה להצניע פרטים מהותיים אילו עת כל שצינה הוא תחילה "מתכון חדש" / גרסה מעודכנת, באופן מובלע ומוסתר באריזות המוצרים ובלתי ניתן לאבחנה.

58. בהינתן העובדה כי צרכן אשר רגיל לטעמם השגור של המוצרים בסדרה, הרכבם והתועלת התזונתית אשר מייחס הוא לצריכתם (בפרט שיעורי הסידן), נוטל את המוצרים לסלו ללא מבחין, הרי כי אמור הוא להיוודע באופן נהיר לכך כי אין כלל מדובר באותו מוצר/ים, תוך שתשומת ליבו להפחתה בשיעור ערכי הסידן /או גריעה של רכיבים מחויבת להיות גלויה נהירה ברורה ופוזיטיבית לעיניו.

59. להלן ממכר סדרת היגורטים של "פרילי" באחת מנקודות המכירה-

60. לא מן הנמנע לציין כי באתר של תנובה מתהדרת היא במצפן התזונתי ביחס למוצריה ומפרטת באילו המילים ובאופן אירוני כי –

"במסגרת תכנית "המצפן התזונתי" אנו פועלים לשיפור מתמיד של מוצרינו באופן ארוך טווח והדרגתי בכל קטגוריה עם דגש על מוצרי בסיס ומוצרים לילדים. התוכנית כוללת בין היתר הפחתות של רכיבים דוגמת מלח וסוכר והעשרות ברכיבים מועילים?".

61. ולצורך ממשק תכליתי נבהיר כי בהתאם לטבלה ב-1 לתקן 1145 מוצר מופחת בקלוריות לצורך העניין הנו מוצר מזון אשר הושגה בו הפחתה בשיעור של לפחות 1/3 ביחס למוצר אקוויוולנטי (מוצר מזון דומה שאליו מושווה המזון שכונה "מופחת"), ובלבד שפרט להפחתה בערך הקלורי או בתכולת החומר (לצורך העניין) המוצר שקיל מבחינה תזונתית למוצר המזון הדומה שאליו הוא מושווה.

62. במצב הדברים הנוכחי הרי כי אין כל שקילות תזונתית מחמת הגריעה הניכרת בערכי הסיידן של המוצר אותו רגיל היה הצרכן לצרוך.

63. נפנה בהקשר זה לדבריו של היועץ המשפטי של המועצה לצרכנות בשנת 2013 עוה"ד זאב ש. פרידמן על כך ששינוי ההרכב של מוצר מזון מחייב יידוע של הצרכנים, והוסיף כי –

"שינוי הרכב של מוצר מזון מחייב יידוע של הצרכנים. ישנם לא מעט צרכנים שההרכב התזונתי של המוצר הוא קריטי בעבורם. זאת ועוד, בדרך כלל הצרכן בודק את רכיבי המוצר פעם אחת במשך חייו ואחר כך חושב שנשארה אותה התכולה ואותו ההרכב, ועל כן לא בודק את הרכיבים שוב ושוב, עם כל שימוש. זאת, על רקע העובדה שהיצרנים מדפיסים את ההרכב באותיות קטנטנות ובהתאם לכך, הצרכן מסתמך על סימון הרכיבים במזון."

64. עוד ציין היועץ המשפטי של המועצה לצרכנות, עו"ד זאב ש. פרידמן כי -

" שינוי בפרט מהותי יכול להגיע לכדי הטעיה במחדל. עד לשלב שבו הצרכן מודע לכך – הוא מוטעה. על אחת כמה וכמה נכון הדבר, כשהיצרן משאיר באתר שלו מידע שגוי, ואם הרכיב אינו קיים במוצר – הרי זו בגדר הטעיה".

***ראה כתבה מיום 01.10.13 (פורסם ב"דמרקר") "לאן נעלמו הרכיבים התזונתיים מהגבינה הלבנה ומהקוטג' של טרה?" סומנה כנספח ו1' לבקשה.

65. במקרה שבפנינו באשר למוצר "פרילי טבע" תנובה פרסמה במועד הגשת התובענה המקורית באתר האינטרנט של החברה, את ערכיו התזונתיים הקודמים של המוצר, באופן כוזב ומטעה כי לכאורה המוצר אחוז ב- 150 גרם סידן ל-100 גרם מוצר, מקום בו סימון טבלת הערכים התזונתיים על גבי המוצר עצמו לאחר שינוי ההרכב, מלמדנו על כי המוצר מכיל 100 מ"ג סידן בלבד.

66. ובכל הנוגע ליתר המוצרים במגוון היוגורטים של פרילי, נבהיר כי נבהיר כי נכון למועד כתבית שורות אילו תנובה מפיצה ומשווקת את מוצריה גם באמצעות אתרי המכירות המקוונים של רשתות הקמעונאות שם מוצגים ומפורסמים חלק מן המוצרים עדיין עם רשימת הרכיבים והערכים התזונתיים עובר לשינוי ההרכב-

67. ראה להלן המוצר "פרילי עם תות" כפי המפורסם באתר טיב טעם אונליין נכון ליום 17.02.20 -

רכיבים ואלרגנים

<p>חלב, סוכר, תות שדה מבושל (6%), מים, אבקת חלב, עמילן מעובד (E1442), צבע מאכל (רכו נור), תוסף תזונה: סידן (טרי קלציום ציטרט) מייצבים: (פקטין, מייצב מזרעי חרובים), חומרי טעם וריח. מכיל פרי, עלול להכין חלקי פרי</p>	<p>רשימת רכיבים</p>
<p>חלב</p>	<p>אלרגנים כלולים</p>

68. ולהלן פרילי אננס-

רכיבים ואלרגנים

<p>חלב, סוכר, אננס מבושל (7.6%), חלבוני חלב, עמילן מעובד (E-1442), מים, מייצבים: (פקטין, מייצב מזרעי חרובים), תוסף תזונה: סידן (טרי קלציום ציטרט), מווסתי חומציות: (חומצת לימון, סודיום ציטראט, חומצה מאליק), צבעי מאכל (רכו נור חריע ולימון) חומרי טעם וריח. מכיל פרי. עלול להכיל חלקי פרי</p>	<p>רשימת רכיבים</p>
<p>חלב</p>	<p>אלרגנים כלולים</p>

ערכים תזונתיים

ערכים תזונתיים	ל-100 גרם	ליחידה
אנרגיה (קלוריות)	96 קלוריות	120 קלוריות
שומנים (גרם)	1.5 גרם	1.9 גרם
נתרן (מג)	40 מג	50 מג
סך הפחמימות (גרם)	17.6 גרם	22 גרם
סוכרים מתוך פחמימות (גרם)	15.4 גרם	19.3 גרם
חלבונים (גרם)	3 גרם	3.8 גרם
סידן (מג)	160 מג	200 מג

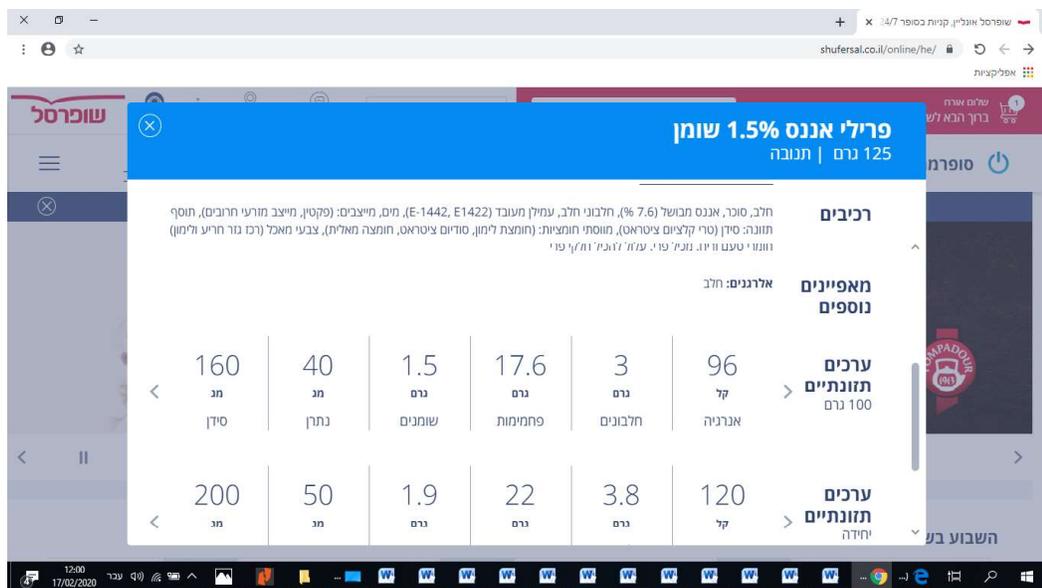
69. פרילי משמש-

רכיבים ואלרגנים

<p>חלב, סוכר, משמש מבושל (6.6%), אבקת חלב, עמילן מעובד: (E-1442, E-), מים, מייצבים: (פקטין, מייצב מזרעי חרובים), צבעי מאכל (רכו נור חריע ולימון), תוסף תזונה: סידן (טרי קלציום ציטרט), מווסתי חומציות: (ח. לימון, חץ מאליק, סודיום ציטרט), חומרי טעם וריח. מכיל פרי, עלול להכיל חלקי פרי וחרצנים.</p>	<p>רשימת רכיבים</p>
---	----------------------------

ערכים תזונתיים		
למנה	ל-100 גרם	ערכים תזונתיים
קלוריות 121	קלוריות 97	אנרגיה (קלוריות)
גרם 1.9	גרם 1.5	שומנים (גרם)
מג 50	מג 40	נתרן (מג)
גרם 22.4	גרם 17.9	סך הפחמימות (גרם)
גרם 20.9	גרם 16.7	סוכרים מתוך פחמימות (גרם)
גרם 3.8	גרם 3	חלבונים (גרם)
מג 200	מג 160	סידן (מג)

70. ולהלן מצג מטעה בדומה באתר שופרסל אונליין –

71. אף נוסף בהקשר זה כי בהתאם לסקר צרכנים שבוצע על ידי המועצה ישראלית לצרכנות ביום 02.10.13 אמצעות חברת "גיאוקסוגרפיה" עולה כי ציבור הצרכנים אינו מתייחס בסלחנות לפעולות בלתי הוגנות של חברות מזון

72. שאלה שראשונה שנשאלה היא: "בהנחה וחברת מזון כלשהי הייתה מסירה רכיבים בעלי ערך תזונתי ובריאותי ממזון מסוים אותו אתה נוהג לרכוש, מבלי להודיע על כך באופן מפורש מבלי לשנות את מחיר המוצר בהתאם, באיזו מידה לדעתך מדובר בחוסר הגינות כלפי הצרכן ?

55.8%	במידה רבה מאוד	20%	במידה רבה	15%	בינונית	2.5%	במידה נמוכה
-------	----------------	-----	-----------	-----	---------	------	-------------

73. השאלה השנייה שנשאלה היא : "במקרה של הסרת רכיבים בעלי הערך התזונתי והבריאותי ממוצר מזון אותו אתה נוהג לרכוש , מבלי להודיע על כך מראש ומבלי לשנות את המחיר בהתאם , האם היית או לא היית מגיב בכל אחת מהדרכים הבאות ?"

15.8% לא היו מגיבים באף אחת מהדרכים	28.5% ישלחו מכתב תלונה לחברה	50% מהנשאלים היו מזהירים על כך ברשתות חברתיות	29% היו מחרים את כל מוצרי החברה	64.1% היו מפסיקים לרכוש את המוצר האמור
-------------------------------------	------------------------------	---	---------------------------------	--

***רצ"ב פרסום המועצה הישראלית לצרכנות מיום 09.10.13 סומן כנספח 21 לבקשת האישור

הייחוס התזונתי – בריאותי לצריכת סידן באמצעות מוצריה כפי שמפורסם על ידי תנובה

74. באופן אינטואיטיבי ציבור הצרכנים מייחס למוצרי חלב מקור לצריכת "סידן". צרכנים שאינם סיגלו לעצמם אורח חיים טבעוני ו/או אינם רגישים ללקטוז לרוב יצרכו מוצרי חלב כחלק אינטגרלי מן התפריט היומי.

75. שאלת התועלת של מקור הסידן דרך צריכה מרובה של מוצרי חלב הנה אספקט נוסף אשר בא לידי ביטוי באופן פועלה של תנובה בפרסומיה המוצגים לציבור הרחב, תוך שדבריה אינם באים בהלימה נוכח פועלה במקרה דנן והפחתת שיעורי הסידן במוצר פרילי-טבע.

76. דברים אילו נכונים ביתר שאת מקום בו המסרים השיווקיים והפרסומיים מצד תנובה מעודדים את ציבור הצרכנים, אף על גבול ההטפה במישור הרפואי לצורך מוצרי חלב עקב התהדרות יתרה בקיומו של רכיב הסידן במוצריה תוך תועלת תזונתית בריאותית ורפואיות המיוחסת מצד תנובה לצריכת סידן בפרט זה הקיים במגוון מוצריה.

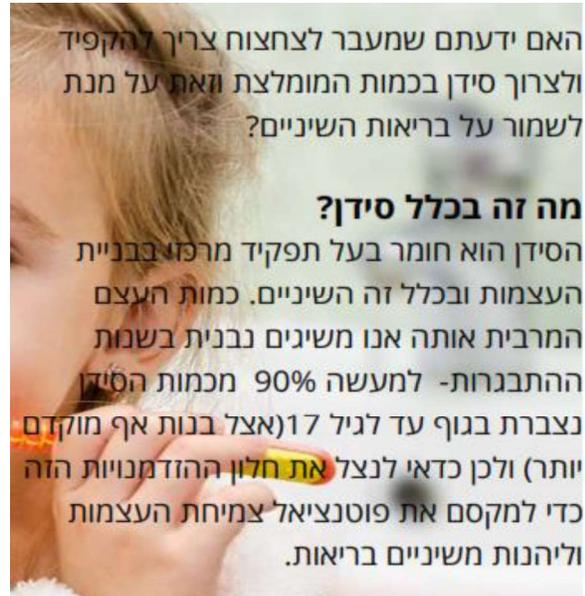
77. ראה פרסום של תנובה שכותרתו "מקור מפתיע לסידן וויטמינים-שוקו!"

78. ראה בנוסף מפרסמת תנובה באשר לצריכת שוקו כי

"הגוף האנושי מתקשר באמצעות אותות אלו, ומשתמש בחומרים מוליכים כמו מלח וסידן כדי להעביר אותם ממקום למקום - לכן, סידן חשוב מאוד גם לתפקודי השרירים. לבסוף, לסידן גם חשיבות גבוהה בקרישת הדם במקרים של דימומים ופציעות.
הגילאים שבין שנה ל-שלוש שנים הם תחילת הזמן שבו הגוף מתחיל לבנות עצמות חזקות ובריאות, ולכן קריטי לספק לו את מנת הסידן הדרושה לו".

79. ראה בנוסף פרסום באתר: "מה הקשר בין חיוד רחב לסידן?"

80. ובנוסף –

1. באילו מזונות נמצאים מקורות הסידן הטובים ביותר? **מוצרי חלב** - זאת קבוצת המזון אשר מספקת את כמות הסידן הגבוהה ביותר. הסידן שמקורו בחלב גם נספג בגוף בצורה טובה. חלב ניגר, יוגורט, גבינה לבנה וגבינה צהובה יעזרו לכם לעמוד בכמויות הסידן המומלצות. התכולה הגבוהה של סידן במוצרי חלב יחד עם ספיגה טובה, מקנים למוצרי החלב את מקומם המשמעותי בתמונת צריכת הסידן הכללית בתזונה.
- 2.

81. ובהקשר זה מגדילה תנובה לעשות כן עת מפרסמת כי-

בנוסף, הכמות הגבוהה של סידן בחלב וגבינה מגבירה את רמת הסידן ברוק ומשמעות הדבר היא שפע של סידן זמין המשמש לתיקונים מידיים של נזקים לשטח פני השן, הנגרמים על ידי תקיפת האמייל בחומצות. " השפעתם המגינה של חלב ומוצרי חלב, עשויה להיות חשובה במיוחד לילדים צעירים הצורכים חטיפים ומשקאות מתוקים, לעיתים תכופות ושיניהם נחשפות, לכן, באופן קבוע לחומצות מזיקות".

82. ואם לא די בכך למשיבה פרסום נוסף באתר האינטרנט אשר כותרתו "**זהו עצם העניין: חשיבות צריכת הסידן**", במסגרת פרסום זה רואה לנכון תנובה להטיף במישור התזונתי- בריאותי לקהל צרכנייה, ובפרט לציבור ההורים לילדים בכל טווחי הגילאים .

83. תנובה טוענת במסגרת פרסומה זה כי " בניית עצמות חזקות בתקופת ההתבגרות מקטינה את הסיכוי לבריחת סידן בגילאים מבוגרים יותר", ואף מקפידה לתאר לקוראים בפרסום כיצד הסידן נמצא בשפע במגוון מוצריה. ראה דבריה:

"סידן"
מינרל החיוני בעיקר עבור ילדים לבנייה ולשמירה על מסת העצם. העצם הינה איבר חי אשר במשך כל החיים מתרחשים בה תהליכי בניה ופירוק בו זמנית. אצל ילדים, יש חלון הזדמנויות עד לגיל 20 לערך של בניית מסת עצם עד לרמה מקסימאלית, ולצורך כך חשובה צריכה מספקת של סידן, להגיע למסת עצם מקסימלית בבגרותם. עובדה זו היא שתקטין עבורם את הסיכון לחלות באוסטיאופורוזיס בעתיד."

לאחר שלב ההסבר הלכאורה "אינפורמטיבי" ותמים, מגיע אקט ההטפה באילו המילים-

"ניתן להשיג את ההמלצות היומיות לצריכת סידן ע"י אכילת 3 מנות חלב ביום, אשר יחד עם שאר התפריט מספקות את ההמלצות. מהי מנת חלב: כוס חלב, גביע יוגורט, פרוס גבינה צהובה, גביע מעדן, כוס שוקו"
בנוסף-
"הסידן הוא מינרל הנחוץ להתפתחות עצמות ושיניים חזקות, כמו גם תפקידים רבים נוספים בגוף. חלב ומוצריו הם המור העיקרי לסידן בתפריט"

ואם היה ספק בדבר תנובה לדעת תנובה "חשוב לדעת" כי -

קיימים מקורות נוספים לסידן בתפריט אולם חלב ומוצרי חלב הם המקור העיקרי לסידן בתזונה וקשה להשיג את צריכת הסידן היומית ללא מוצרי חלב. לסידן ממוצרי חלב יש יתרון בספיגתו בגוף. רק ממוצרי חלב ניתן לצרוך הרבה סידן במחיר קלורי נמוך ובנפח מזון יחסית קטן.

84. ובפרסום דומה מותאם גיל שכותרתו " זהו עצן העניין: חשיבות צריכת הסידן בגיל ההתבגרות" לתנובה הפתרוניים "מדוע עדיף להגיש את רוב הסידן הדרוש ממוצרי חלב דווקא" באילו המילים-

"המקורות האחרים לסידן כגון- טחינה, סרדינים, שקדים ושומשום, הם עתירי קלוריות, וממקורות כגון ברוקולי, כרוב או תרד, צריך לאכול כמויות גדולות מאוד על מנת להשיג כמות סידן נאותה. בנוסף לעובדה שמוצרי חלב מאפשרים לנו לקבל מספיק סידן בנפח יחסית קטן של מזון ובמחיר קלורי יחסית נמוך, יש להם יתרון משמעותי נוסף: הסידן מהם נספג טוב במיוחד בגוף!"

85. אף לא מן הנמנע לציין כי תוכן שיווקי ממומן דומה פרסם באתר ווינט ביום 04.01.18 החוזר על חלק מהאמור בפרסומים שתוארו לעיל, כותרת הכתבה הנה אם לא: "זהו עצם העניין: השפעת מחסור בסידן על ילדים" – "בשיתוף תנובה" כלהלן:

זהו עצם העניין: השפעת מחסור בסידן על ילדים

צריכת סידן היא עניין קריטי לבריאותם של הילדים וגם לעתידם כמבוגרים בריאים - אז למה הוא כל כך חשוב ומה עלול לקרות אם יש חוסר וכיצד צורכים אותו בצורה המיטבית ביותר? כל התשובות

ליאת זנד עדכון אחרון: 04.01.18; 00:15

***ראה דוגמאות לפרסומיה של תנובה באתר האינטרנט כמצוטט לעיל סומן כנספח 31 לבקשת האישור.

86. ולהלן פרסום מקודם ותוכן שיווקי ממומן על ידי תנובה באתר "גלובס" אשר בדומה לאמור לעיל מעודד את הציבור לצרוף סידן באמצעות מוצרי החלב של תנובה- ראה פרסום מיום 22.02.18 -

תוכן מקודם

חשוב לבריאות, קשה להשגה: איך ילדכם יצרכו מספיק סידן?

לסידן תפקיד מרכזי בבניית העצמות וצמיחה לגובה, אולם הוא אינו נצרך בכמות מספקת על ידי ילדים ובני נוער ■ כיצד ניתן לשנות את המצב הזה?

מוצרי חלב. מכילים סידן ומאפשרים גיוון מזונות / צילום: Shutterstock / א.ס.א.פ קרייטיב

*** הכתבה בשיתוף תנובה

87. ולהלן פרסום ממומן נוסף בגלובס מיום 15.01.18 – בדומה לאמור לעיל גובל בהטפה סיסטמית לצרוך סידן באמצעות מוצרי החלב של תנובה-

מהן הסכנות שבאי-צריכת סידן מספקת יך להימנע מהן?

סידן הוא מרכיב חשוב לתזונת ילדים ובני נוער ובכלל, אך הנתונים מראים שאלו אינם צורכים מספיק ממנו ■ למצב שכזה עשויות להיות השלכות לא נעימות - כגון פגיעה בבניית העצמות ■ כיצד ניתן להפחית סיכונים אלה?

נתן סטורו 15.01.2018

*** הכתבה בשיתוף תנובה

איך ניתן להשלים את צריכת הסידן בצורה מהירה וזמינה?

כדי להגיע לצריכת סידן מספקת, ממליצים בארגון הבריאות העולמי על הכנסת מוצרי חלב, כגון יוגורטים, גבינות לבנות, גבינות רכות ועוד לתפריט היומי. לרגישים ללקטוז גבינה צהובה היא פתרון זמין ונוח כיוון שגבינות אלו לא מכילות לקטוז

***רצ"ב הכתבות שצוינו לעיל ופורסמו באתר גלובס בינואר ו-פברואר 2018 סומנו כנספח ז'1' לבקשה

88. נדגיש לעניין זה כי מכלול פרסומיה של תנובה באתר האינטרנט מחד קושרים את הצרכן לרכיב הסידן באופן אינהרנטי ואינטואיטיבי, ובנוסף מהווים הפרה נהירה של האיסור לייחס סגולות מרפא למזון כאמור בסעיף 13 לחוק ההגנה על בריאות הציבור כלהלן-

איסור ייחוס סגולות מרפא למזון	13. לא ייחס אדם למזון סגולה של חיזוק או ריפוי הגוף או אחד מאיבריו או מערכותיו, או של מניעת מחלה, ריפוי שלה, הקלה או סיוע בהתמודדות עמה או עם תסמיניה, בדרך של סימון, או פרסום, אלא אם כן הותר הדבר לפי חוק זה.
--	---

89. הגידים פרסומיים כגון: " כמות הגבוהה של סידן בחלב ובגבינה מגבירה את רמת הסידן ברוק ומשמעות הדבר היא שפע של סידן זמין המשמש לתיקונים מידיים של נזקים לשטח פני השן..", "ההשפעה המגינה עשויה להיות חשובה במיוחד לילדים צעירים...", "סידן חשוב לתפקוד השרירים", חשיבות גבוהה בקרישת הדם במקרה של דימום ופציעות", "הולכת אותות חשמליים במערכת העצבים", "עצמות חזקות", שמירה על מסת העצם, העצם היא איבר חי, להקטין את הסיכון "לחלות באוסטאופורוזיס בעתיד", "הסידן מה נספג טוב במיוחד בגוף " וכו' הנן בבחינת שווק מוצרי מזון על דרך הטפה בריאותית, פרסום מזון באצטלה של ייחוס תכונות של חיזוק ו/או ריפוי הגוף או אבריו תוך מצג כי מגוון מוצריה עתידים לחזקה לטפל לפתור ולמנוע מחלות כלשהן.

90. ולפיכך מכלול פעולה של תנובה במישור זה, אינו בא בהלימה להפחתה הניכרת בשיעורי הסידן בסדרת היוגורטים של "פריליי", וללא כל ידוע פוזיטיבי ונהיר של ציבור לקוחותיה, מגלמים הפרת חובת גילוי נהירה .

91. עוד יצוין כי אף אם קיים סיכוי אזוטרי וקלוש כי הצרכן הבחין בסימון האחורי והמובלע "מתכוון חדש/גרסה מעודכנת", אשר סומן על סדרת היוגורטים, למונח יש לכאורה קונוטציה חיובית ואין בו כדי ללמד את הציבור אודות גריעה ברכיבי המוצר, ובערכי הסידן.

92. כאשר נדגיש לעניין זה כי באופן שיווק מוצרי הפרילי על גבי מדפי המרכולים, הרי כי הצדדים הגלויים לעיני הצרכן בשעת הצגת המוצרים למכירה הנם אך ובלבד הצדדים בהם מופיע שם המותג באופן מובלט, ולפיכך חזקה על תנובה כי באותם צדדים חזותיים, תיידע היא את הציבור אודות השינויים במוצר.

93. יובהר כי מצופה היה כי המשיבה תנקוט בפעולות אפקטיביות על מנת ליידע ולגלות לציבור צרכנייה את דבר השינוי, אולם חלף זאת פעלה באורח רשלני תוך מחדל אינהרנטי והפרת חובת הגילוי כלפי לקוחותיה.

94. לצורך ממשק תכלתי ומקום בו פרט מהותי במוצר יכול להיות כמות /טעם/רכיבים /ערכים תזונתיים/אפיון וכ' הרי כי בהתאם להנחיית הממונה על הגנת הצרכן דאז מר יצחק קמחי מיום 26.09.2006 קבע הוא כי מקום בו קיימת הפחתה כמותית במוצר, ללא שינוי אריזתו הרי כי יש צורך במתן גילוי נהיר, מובלט וברור אודות השינוי **באותו פרט המהותי** במוצר ראה להלן –

"אין להסתפק בציון הכמות החדשה בלבד, אלא לכתוב למשל מכיל פחות מהכמות הרגילה", וזאת בהבלטה ובגודל אותיות דומה לאותיות שם המוצר"

***רצ"ב הנחיית הממונה על הגנת הצרכן מר יצחק קמחי מיום 26.09.06 סומנה כנספח ז' לבקשה.

95. בדומה לאמור עליל נציין כי **במאי 2019** עודכנה הנחיית הממונה מתוך מטרה להבהיר את מהות החובה והרציונל העומד לצידה בכל הנוגע לסוגיה וקביעת אמות מידה לגילוי ומסחר הוגן.

96. כמו כן צוין מפורשות כי עיקרון ההנחיה שנקבעה לפני תריסר שנים נשמר, וכי אין בעדכון ההנחיה כדי לשנות מהותית מן הדין.

97. במסגרת עדכון ההנחיה, ציין הממונה בין היתר את הנחת היסוד המובנית בבקשת אישור זו כי " על פי הכלכלה ההתנהגותית **בשל הקושי של הצרכן להשוואת בין מאפיינים רבים** של מוצרים, בוחר הוא להתמקד במאפיין אחד...בדרך כלל המחיר", תוך אבחנת "לשינוי בגודל או הרכב המוצר", הנה בסבירות נמוכה.

98. ראה להלן :

מדינת ישראל
הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן

ירושלים, ט"ז אייר, תשע"ט
21 מאי, 2019

הנחיית ממונה

הקטנת מוצרים – עדכון הנחיה משנת 2006

על פי הכלכלה ההתנהגותית, בשל הקושי של הצרכן להשוות בין מאפיינים רבים של מוצרים, הוא בוחר להתמקד במאפיין אחד, שהוא הבולט והעיקרי באותן נסיבות. המאפיין הנבחר הוא בדרך כלל המחיר. המאפיין העיקרי (המחיר) יקבל פרופורציה לא סבירה ביחס למאפיינים האחרים בעת קבלת ההחלטה על רכישה. כך לדוגמא, צרכן ימנע מרכישה, או יגיב תגובה חזקה, כשיתקל בעליה מפתיעה במחיר מוצר, לעומת תגובה מתונה יותר, אם בכלל, לשינוי בגודל או בהרכב המוצר.

99. מן הראוי לציין כי בפסק דינו של כבוד השופט גריל מיום 24.10.17 בת"צ 3404-08-16 בעניין שני טל

פרידמן נ' אוסם השקעות בע"מ, אושרה בקשה לניהול תובענה ייצוגית, בעניין דומה במסגרתה קבע בית המשפט בהחלטתו את אילו הדברים:

מ.סבורני, שעלה בידי המבקשת להוכיח כנדרש בסעיף 4(א)1 של חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, שיש למבקשת עילת תביעה המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם הקבוצה שמבוקש לייצגה, וכן נראה לי, כי עלה בידי המבקשת לשכנע שהתובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה, כנדרש בסעיף 8(א) של חוק תובענות ייצוגיות.

מ"ה.מקובלת עלי טענתה של המבקשת, לפיה מקום בו פרסמה המשיבה את חטיף הדובונים, במשך שנים, באופן בולט על חזית האריזה כ"מועשר בויטמינים", היה מחובתה לפרסם באופן בולט את העובדה שהמוצר אינו מועשר עוד בויטמינים, וזאת בהתחשב בכך שצרכנים הרוכשים מוצר מסוים במשך שנים אינם נוהגים לבדוק בכל רכישה ורכישה את פרטי הרכיבים של המוצר, בהיותם רגילים למוצר במתכונתו (הקודמת) על פני תקופה של שנים, ומה גם שהאריזה הקודמת והאריזה החדשה דומות עד מאד בצורתן ובחזותן.

הכיתוב שהופיע בחזית האריזה, לאחר השינוי, "מתכון חדש" עם שתי כוכביות, אין בו כדי להוביל למסקנה שהוסרו הויטמינים. למעשה, מדובר בשימוש במינוח עמום, שכן מי שרגיל על פני שנים לרכוש את המוצר בהיותו מועשר בויטמינים, עשוי לחשוב שאם המתכון הוא חדש, הכוונה דווקא למתכון משופר, ולא יניח על יסוד זה שיש לבדוק על גב האריזה, בחלק המתייחס לרכיבים, האם הויטמינים קיימים או שמא הוסרו.

לא למותר להוסיף, שהוראת סעיף 2(א) של חוק הגנת הצרכן אינה דורשת כי תוכח הטעיה בפועל, שכן הסעיף אוסר מעשה או מחדל העלול להטעות.

אוסף, שאיסור הטעיה לפי סעיף 2 של חוק הגנת הצרכן כולל גם הטעיה שבמחדל, וכדברי פרופ' ארנה דויטש בספרה (א' דויטש, מעמד הצרכן במשפט (2002), בעמ' 398):

"לכאורה, מחדל עשוי לקיים מצב של הטעיה כאשר העוסק אינו מגלה מידע שהיה עליו חובה לגלותו, ואשר אילו נחשף, היה בו כדי למנוע את יצירת הטעות...".

100. ובאשר למהות הנזק הוסיף בית המשפט וקבע כי –

נ"ו. הנזק הנטען, לכאורה, הוא הנזק ממוני, לפי שווי המוצר, שיכול ולא היה נרכש אילו היה ברור לצרכן, שהמוצר אינו מועשר בויטמינים, והנזק שאינו ממוני, דהיינו, פגיעה ביכולת הצרכן לקבל מידע שיאפשר לו לקבל החלטה צרכנית מושכלת כשהוא יודע מה הן תכונותיו של המוצר אותו הוא שוקל לרכוש, ושאר שיקולים הרלוונטיים להחלטה כזו (עיינו בדברי כב' השופט א' קיסרי בת"צ (מחוזי חיפה) 1169/07 הראל נ' שטראוס מחלבות בע"מ (20.10.10)).

101. כעת נבחן את הפרות הדין בקורלציה לרקע הנסיבתי –

השפעה בלתי הוגנת

102. שוק הרכב הטובין מושא ההליך סדרת היוגורטים של "פרילי" תוך גריעה של מאפיינים מהותיים בו (הרכב, טעם וערכים) וזאת ללא מתן גילוי נהיר, עולה כדי הפרה של סעיף 3(א) לחוק הגנת הצרכן, לפיו חל איסור שבדין על העוסקים ובכלל זה המשיבות לנקוט בדרכי פעולה אשר פוגעים ברציונל חופש ההתקשרות ובמילים אחרות ביכולת הצרכן לשקלל כראוי את כדאיות העסקה-

(א) "לא יעשה עוסק, במעשה או במחדל (בסעיף זה – מעשה), בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת, דבר העלול לפגוע ביכולתו של צרכן לקבל החלטה אם להתקשר בעסקה עמו, באופן שיש בו שלילה של חופש ההתקשרות של הצרכן או פגיעה מהותית בחופש ההתקשרות שלו (להלן – הפעלת השפעה בלתי הוגנת)".

(ב) מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א) יראו עוסק שביצע מעשה מן המעשים המפורטים להלן כמי שהפעיל השפעה בלתי הוגנת:

(9) יצר רושם כי צרכן זכה או יזכה בפרס או בהטבה אחרת, אף שאין פרס או הטבה כאמור."

103. אי לכך יובהר כי שעה שתנובה נמנעה במכוון מליידע את צרכנייה כנדרש אודות השינויים המהותיים בהרכב, בטעם ובהפחתת שיעורי הסידן במוצרים בשיעור של 33.33% ו-37.5% בהתאמה, ביחס לערכים התזונתיים של המוצרים עובר לשינוי הרכבם, תוך שהצניעה בערמה עובדות אילו לצד התהדרותה בפרסומיה הרבים באשר ליתרונותיו של רכיב הסידן במוצריה, עולים כדי השפעה בלתי הוגנת ושלילת כח הבחירה, לבטח כאשר מוצרים זה משווק גם במארזים של כמה יחידות ו/או בתכולות גדולות

אחריות להטעיה באריזה

104. מכורח היות המשיבה יצרנית הטובין הנדונים, מעצבת אריזתם, ולבטח משווקת ומוכרת המוצרים מושא ההליך, נושאת הן באחריות נהירה להטעיה באריזה, בהתאם לסעיף 6(א) לחוק הגנת הצרכן לפיו-

"הייתה הטעיה בעיצוב הנכס או באריזתו, על גבי האריזה או במצורף לה, יראו גם את היצרן, היבואן, האורז והמעצב כמפירים את הוראות סעיף 2".

105. ולמען הגדרת מהות חבותה של המשיבה הרי כי בהתאם לסעיף 2 (ב) לחוק הגנת הצרכן

"לא ימכור עוסק, לא ייבא ולא יחזיק לצרכי מסחר, נכס שיש בו הטעיה ולא ישתמש בנכס כאמור למתן שירות".

106. כאמור בסעיף ההגדרות בחוק הגנת הצרכן – "נכס" הנו לרבות "טובין", ו"צרכן" מוגדר כ- "מי שקונה נכס או מקבל שירות מעוסק במהלך עיסוקו לשימוש שעיקרו אישי, ביתי או משפחתי". ובפן הכללי "עסקה" מוגדרת כ- "מכירת נכס או מתן שירות".

107. לאור הוראות הדין הללו נהיר כי המשיבה מייצרת משווקת ומוכרת "נכסים שיש בהם הטעייה", ועל כן ראוי בנסיבות דנן להורות כן על הפסקת העוולה.

הטעיה בפרט מהותי בעסקה

108. כאמור לעיל חוק הגנת הצרכן קובע בראשיתו, כי "לא יעשה עוסק דבר במחדל או במעשה העלול להטעות צרכן בכל עניין מהותי". כאשר הטיב, המהות, הכמות, סוג הנכס, המידה, המשקל, הצורה, המרכיבים של נכס, המחיר הרגיל או המקובל. של הטובין נמנים על אותם עניינים מהותיים בעסקה.

109. לפיכך שעה שתנובה מטעה את ציבור צרכנייה באשר לטיבו מהותו ומרכיביו של מוצרה, מחמת גריעה של מרכיבים במוצרים על חשבון כיסו ואמונתו של הציבור, מבלי שהוזל מחיר הטובין בהתאמה, אין לנו אלא להסיק כי המשיבה מטעה את ציבור הצרכנים באותם פרטים מהותיים לגבי העסקה ו/או הטובין.

הפרת חובת הגילוי

110. המשיבה הפרה בנוסף באופן מובהק את חובת הגילוי הקבועה בסעיף 4(א)1 לחוק הגנת הצרכן הקובע כי – "עוסק חייב לגלות לצרכן כל פגם או תכונה אחרת הידועים לו, והמפחיתים באופן משמעותי מערכו של הנכס".

111. נבהיר כי עצם העובדה כי המשיבה בחרה להצניע את שיוני ההרכב של המוצרים, תוך שסמנה באופן מוסווה באותיות טל ומטר "מתכון חדש", מהווה הפרת חובת הגילוי נחרצת, שעה שאין כל אינדיקציה לצרכן להיוודע לשיעורי הסיכון המופחתים, ולהסרת רכיבים מהרכבו של המוצר ולטעמו האחר, שכן אם אין עסקינן בהסתרה של פרטים אשר מפחיתים באופן משמעותי מערכו של הנכס אזי איזו סיבה כנה

יש למשיבה בשלה תמונע ממתן גילוי בולט ונהיר על גבי אריזת הטובין? ברי כי פועלה המתוחכם של תנובה, רק מלמד על כוונת מכוון בנסיבות דנן.

תחרות שוק בלתי הוגנת

112. יודגש כי התנהלותה של המשיבה עולה כדי פגיעה מהותית בתחרות שוק הוגנת עת תוך כדי גניבת דעתו של הצרכן באמצעות המצגים הכוזבים ו/או על דרך הפרת חובת הגילוי, כובלת היא את הציבור להעדיף לרכוש את אריזת הטובין הנדונים ו/או לרכוש את הטובין באופן בלתי מודע ו/או אוטונומי.

113. כאשר נבהיר כי תנובה בטוחה באמון צרכנייה, ובקהל לקוחותיה אשר רגיל לרכוש ולצורך את מוצרה ועל כן נוקטת בתחבולות שיווק בלתי הוגנות (בין במעשה ובין במחדל) אשר אינן עונות לאותן אמות מידה הנדרשות ממנה.

114. יתר על כן המשיבה התרשלה כלפי ציבור לקוחותיה שסברו כי קנו מוצר מסוים, בפועל רכשו מוצר זהה באריזתו ובעיצובו, אך שונה מהותית במרכיביו מבלי שהדבר הובא לידיעת הלקוחות במפורש, כאשר מצגים מטעים ולא מדויקים אילו גרו לנזקים נשוא בקש אישור זו, לצד כאמור שוויון נפש ואדישות ביחס לתוצאות מעשיה ומחדליה.

115. יובהר כי המחוקק קבע כי "לא יעשה עוסק דבר העלול להטעות צרכן בכל עניין מהותי בעסקה", כאשר "הטיב, המהות, סוג הנכס, הצורה והמרכיבים לרבות -"המתיר הרגיל או המקובל או המחיר שנדרש בעבר" נמנים על אותם פרטים מהותיים בעסקה בהתאם לסעיפים 2(א)(1), 2(א)(2), 2(א)(3), 2(א)(13) לחוק הגנת הצרכן, לצד הפרת חובת הגילוי הנהירה כאמור.

116. יודגש כי חוק הגנת הצרכן נועד למגר תופעות אילו, ולשמר ביתר שאת זכויותיו היסודיות של הצרכן, לקבל גילוי נאות לגבי עסקאות רכישה אותם מתעתד הוא לבצע לבל תנוצל חולשתו הניכרת מול האימתנות של העוסקים השונים.

117. לא זו אף זו יובהר כי באמצעות האכיפה של חוק הגנת הצרכן ותקנותיו, תתאפשר לצרכנים השונים שמירה על האוטונומיה האישית שלהם, לבצע קנייה כנה ומושכלת ולהימנע מבליעת "פיתיון ההטעיה", אשר נועד לתועלתם הכלכלית של העוסקים השונים ולמען קידום המכירות והרווחיות הכלכלית, ופגיעה מהותית בהלך שוק הוגן.

הצדדים להליך

118. הנתבעת, "מחלבות תנובה" הנה תעשיינית החלב הגדולה בישראל, הוכרזה כמונופול, ושולטת בכ-60% משוק החלב, ואשר קולטת 75% מהחלב הגולמי במשק.

(להלן: "המשיבה")

119. **התובעת 1**, הינה צרכנית מן השורה, אשר בכל המועדים הרלבנטיים לאירוע הבקשה, רכשה את מאגדת של 6 יחידות "פרילי-טבע" כפי שיפורט בהמשך. (להלן: "התובעת" 1 ו/או "המבקשת 1").
120. **התובע 2** הנו צרכן ולקוח של המשיבה, אשר רכש מוצרים הנמנים על סדרת היוגורטים של "פרילי" כפי שיפורט בהמשך (להלן: "התובע" 2 ו/או "המבקש 2")

רקע עובדתי ביחס למבקשת 1

121. התובעת הנה צרכנית מן השורה, אשר סגלה לעצמה תזונה מאוזנת מתוך מגמה בריאותית ואישית ולצורך שמירה על משקל תקין.
122. כמו כן התובעת נוהגת לשלב בתפריט היומי מוצר חלבי, בעיקר יוגורטים (עם או בלי תוספות), אחת ליום כארוחת ביניים, על מנת להוסיף צריכת סידן כחלק מתזונתה.
123. בנוסף יציין כי התובעת נחשפה לפרסומיה של תנובה אודות התועלת אשר מיוחסת למרכיב הסידן הקיים במוצריה ובכלל זה במיני היוגורטים המיוצרים על ידה, ולפיכך אף עודדה את בנותיה לצורך יוגורטים על סוגיהם כחלק מהתזונה היומית מתוך הנחה כי מדובר במזון המספק סידן בכמות נאותה זמינה הנספגת היטב בגוף.
124. התובעת נהגה לצרוך מעת לעת את מוצר היוגורט של המשיבה המכונה "פרילי טבע". לרוב רכשה את המוצר ברביעייה ו/או במארז של 6 יחידות.
125. לפי מיטב ידיעתה של התובעת וזיכרונה המוצר מכיל שיעורי סידן של 150 מ"ג.
126. כמו כן שיעורי השומן יחסית נמוכים (1.9%), טעמו והרכבו ענו על דרישותיה, ועל כן המוצר היווה עבורה חלופה למנת פרי ו/או חטיף בריאות וכארוחת ביניים.
127. אלא מאי במהלך חודש אוגוסט 2018 רכשה המבקשת מארז פרילי-טבע המכיל 6 יחידות.
128. התובעת טעמה מן המוצר וטעמו היה שונה מבעבר, תוך שהרגישה בעת האכילה כי מרכיבו שונים.
129. לפיכך בחנה התובעת את רשימת הרכיבים וגילתה כי בסוף רשימת הרכיבים העמוסה מופיע סימון קטן ומובלע "מתכון חדש".
130. כבר כעת יובהר כי מאחר ומדובר במוצר אשר נהגה לרכוש ולצרוך לא ראתה כל סיבה בשלה עליה לבחון כל פעם מחדש את הרכבו וערכיו התזונתיים של המוצר של המוצר.
131. גילוי זה העלה את חשדה של התובעת ולכן בחנה בקפידה האת ערכיו התזונתיים של המוצר וגילתה כי שיעורי הסידן במוצר נחזים בעיניה כנמוכים מהרגיל.
132. ולכן בקשה היא להתחקות אחר המוצר באתר האינטרנט של המשיבה ובפרסומים שונים. התובעת ראתה כי המוצר מפורסם ללא כל עדכון ביחס למוצר, תוך שתנובה מפרסמת באתר כי ערכי הסידן במוצר הנם 150 מ"ג, בעוד על המוצר שיעורי הסידן המסומנים הנם 100 מ"ג, ואף נמנעה מליידע את ציבור לקוחותיה כי מדובר במתכון חדש של המוצר ובהרכב אחר.
133. לאור גילויים אילו חשה התובעת מפח נפש, והטעייה נחרצת לגבי טיבו של המוצר, כמו כן תבהיר כי אין נפקות להפחתת הסוכרים שבין כה אינה משמעותית במוצר בעיניה, המוצר כמו שהוא היווה עבורה

תחליף למנה מתוקה ו/או ארוחת ביניים, וכשם שצוין ערכי הסידן במוצר, טעמו ורכיביו הוו עבודה פרמטר מהותי בצריכת המוצר, עובר לשינוי הרכבו.

134. לו הייתה המשיבה מגלה לה במעמד הקניה באופן נהיר כי מדובר במוצר מופחת סידן, וכי מדובר במוצר שהרכבו שונה ועקב כך טעמו שונה באופן גלוי בולט ומודגש בגודל אותיות שם המוצר ובסמוך לשם המוצר, לא הייתי רוכשת את המוצר מלכתחילה ולבטח לא במארז של 6 יחידות.

135. יודגש כי באופן שיווק המוצרים על גבי המדפים בסופר מה שניתן לראות במעמד הקנייה זה אך ורק את צדדי האריזות והמארזים בהם מופיע שם המותג באופן בולט "פרילי טבע".

רקע עובדתי ביחס למבקש 2

136. התובע לקוח של המשיבה אשר נהג לצרוך ולרכוש את מוצרי פרילי של תנובה, יוגורטים עם תוספות שונות על סוגיהם השונים, עבורו ועבור בני משפחתו.

137. מוצרי פרילי היוו עבורו כיוגורט מתוק אשר מכיל בנוסף כמות לא מבוטלת של סידן.

138. התובע נחשף לפרסומיה הרבים של תנובה אודות התועלת אשר מיוחסת למרכיב הסידן הקיים במוצריה ובכלל זה במיני היוגורטים המיוצרים על ידה, כאשר בנוסף ובאופן אינטואיטיבי ראה התובע במוצרי חלב כמקור לצריכת סידן בין היתר באמצעות מוצרי "פרילי" השונים.

139. במועדים הרלוונטיים בהם ביקש התובע להצטרף לבקשת האישור שהוגשה על ידי גבי מיכל אביטל נגד תנובה (ת"צ 32638-12-18) בעניין המוצר "פרילי טבע", התוודע הוא לבקשת האישור אשר הוגשה מטעם מיכל אביטל כנגד תנובה בשל היותה מפורסמת ברבים, תוך שנודע לתובע כי תנובה גרעה רכיבים מהרכבו של המוצר "פרילי טבע" ואף גרעה מקהל הצרכנים שיעורי סידן מהותיים אשר היו קיימים במוצר עובר לשינוי ההרכב.

140. מכורח היותו צרכן ותיק של סדרת מוצרי פרילי, בדק את מוצר הפרילי שהיה במקרר ביתו במועדים הרלוונטיים, "יוגורט עם אפרסק" וגילה להפתעתו כי תנובה סימנה בסוף רשימת הרכיבים באופן מובלע ונסתר את המילים: "מתכון חדש, גרסה מעודכנת".

***רצ"ב צילום המוצר שהיה בביתו סומן כנספח ח' לבקשה.

141. כבר כעת יבהיר התובע כי מאחר ומדובר במוצרים אשר נהג לרכוש ולצרוך לא ראה כל סיבה בשלה עליו לבחון כל פעם מחדש את הרכבו וערכיו התזונתיים של המוצר כל עוד הדבר לא מובא לידיעתו באופן חזותי וגלוי.

142. כמו כן בדיעת התובע גביע של פרילי עם פרי מכיל 200 גרם סידן.

143. לפיכך ביקש התובע להתחקות אחר טיבו של השינוי באמצעות גלישה באינטרנט ובאתרי סחר והוברר לו באופן וודאי כי בפועל לנוכח שינויי המתכון, פחתו שיעורי הסידן **בשיעור מהותי של 37.5%** לעומת שיעור ערכי הסידן אשר היה קיים במוצרים בהרכבם עובר לשינוי (**160 מ"ג** סידן עובר לשינוי- לעומת **100 מ"ג** כיום).

144. כמו כן התובע בדק את הדברים ומצא כי בכלל המוצרים הנמנים של סדרת היוגורטים של "פרילי" תנובה בצעה שינויי הרכב ונהגה **בחוסר שקיפות**, הדבר העלה את חמתו תוך שהבין הוא כי תנובה ניצלה באופן שאינו משמע לשני פנים את אמון הציבור במותג והסתירה מידע מהותי מלקוחותיה.

145. עובדה זו גרמה לתובע למפח נפש תוך שביקש הוא להצטרך להליך הייצוגי שהוגש.

146. לאור גילויים אילו חש התובע עוגמת נפש, והטעייה נחרצת לגבי טיבם של המוצרים, המוצרים כפי שהם היו היוו עבור ועבור בני משפחתו כמוצרים בעלי ערך בריאותי מסוים כמקור לצריכת סידן.

147. לו הייתה המשיבה מגלה לו במעמד הקניות באופן ברור כי מדובר במוצרים מופחתים בסידן ו/או ברכיבים שונים וכי מדובר במוצרים שהרכבם שונה באופן גלוי בולט ומודגש בגודל אותיות שם המוצר ובסמוך לשם המוצר, לא היה רוכש את המוצרים מלכתחילה.

148. יודגש כי באופן שיווק המוצרים על גבי המדפים בסופר מה שניתן לראות במעמד הקנייה זה אך ורק את מותג המוצרים "פרילי" והתוספת של המוצר.

נזקם הממוני של המבקשים

149. בניתוח משפטי של העסקה אשר נרקמה בין **המבקשת 1 לנתבעת**, עולה כי המבקשת הוטעתה ונוצלה באשר לפרטים מהותיים בעסקה, מאחר ובמקרה שבפנינו קיימת פגיעה שורשית בשיקולי כדאיות העסקה, שהרי טעמו הרכבו וערכי סידן במוצר שונו מהותית מבלי הדבר הובא לידיעת הציבור **באופן נהיר וברור, בדומה כן המבקש 2 כלקוח של המשיבה הוטעה לגבי מרכיביהם של המוצרים והתועלת אשר ביקש להשיג באמצעות צריכתם.**

150. המשיבה בעניינו הונתה את המבקשים ואת כלל הצרכנים לרכוש הטובין אגב הפרה גורפת של הגינות מסחרית תוך הפרת חובת גילוי נחרצת באשר לפרטים מהותיים באשר למוצר.

151. לא תתקבל על הדעת העובדה כי המשיבה מחד מתהדרת ברכיב הסידן הקיים במגוון מוצריה, תייחס לצריכתו יתרונות בריאותיים וסגולות ריפוי ומאיךך תשווק את אחד ממוצרי הדגל שלה "פרילי-טבעי"

עם ערכי סידן מופחתים בשיעור של 33.33% ואת כלל מוצרי הפריילי עם הפירות בהפחתה ניכרת של הסידן בשיעור של 37.5% - מבלי שהצרכן כלל מודע לדבר.

152. וכל זאת לצד כאמור הצנעת העבודה בערמה כי הרכב המוצרים שונה, הופחתו רכיבים משמעותיים וכי טעמים אינו כעבר, כאשר דברים אילו נכונים ביתר שאת מקום בו מדובר במוצרים המשוקים במארזי רביעייה ומארזי ששייה בהתאמה.

153. כבר עתה יודגש כי המבקשים סבלו נזק ממזוני, מאחר ואילו ידעו את הפרטים הנכונים ביחס למוצרים, המבקשת 1 כלל לא היה רוכשת מארזי ששייה וכלל לא הייתה רוכשת את המוצר מעיקרו, והמבקש 2 היה נמנע מלהמשיך לרכוש את סדרת המוצרים דן בין בודד ובין במאגדת.

154. שכן בפועל ציבור הצרכנים סבר כי הוא קונה מוצר מסוים, ובפעול רכש מוצר זהה באריזתו ובעיצובו, אך שונה מהותית במרכבו מבלי שהדבר הובא לידיעת הלקוחות במפורש, מצגים מטעים ולא מדויקים אלה גרמו לנזקים נשוא בקשת אישור זו למבקשת ולכלל חרי הקבוצה.

155. יתר על כן היות והמוצרים נרכשו על בסיס מצג מטעה, ומחמת שהסתירו בחובם פרטים מהותיים ולו מחמת חששה של המשיבה כי גילויים של אותם פרטים ישפיעו על שיקולי הצרכן, עד כדי הימנעות מנטילתם, הרי כי עסקינן **בכישלון תמורה מלא** בנסיבות דן ראוי כן להורות על השבת מלא התמורה ששולמה על ידי המבקשים בעד המוצרים.

156. **ביחס למבקשת 1-** על פי מחירו הממוצע של המארז אשר רכשה ובסך כולל של 23 ₪.

157. רצ"ב מחירי הממוצע של המארז כפי שנרשמו באזור תל-אביב-

מאגדת פרילי טבע, שישיה 6 * 200 גרם (יצרן/מותג):
תנובה, ברקוד: 7290000056081
הוסף לרשימה

מחירים בקרבת תל אביב (פער בין היקר ביותר לזול ביותר 47%)

מחיר	שם החמט	כתובת החמט	רשת
16.90	תל אביב	קרמיניקי 3, תל אביב	אושר עד
19.90	תל אביב	אבן גבירול 71, תל אביב	עדן טבע
21.10	תל אביב	126 דבורה הנביאה, תל אביב	רמי לוי
21.90	תל אביב	מנחם בגין 132, תל אביב	שופרסל דיל
21.90	תל אביב	יגאל אלון 76, תל אביב	שופרסל דיל
21.90	תל אביב	נחלת יצחק 20, תל אביב	יינות ביתן
21.90	תל אביב	45 גרינבאום, תל אביב	שוק מודרין
21.90	תל אביב	יגאל אלון 57, תל אביב	יחננוף
21.90	תל אביב	דרך יצחק בן צבי 112, תל אביב	יחננוף
22.50	תל אביב	לינקולן 16, תל אביב	ויקטורי
22.50	תל אביב	אחד העם 13, תל אביב	ויקטורי
22.90	תל אביב	46-50 פנקס, תל אביב	מנה בעיר
22.90	תל אביב	2 עווד, תל אביב	מנה בעיר
22.90	תל אביב	78 לה גרדיה, תל אביב	מנה בעיר
22.90	תל אביב	30 אבן גבירול, תל אביב	מנה בעיר
22.90	תל אביב	35 אבא אחימאיר, תל אביב	מנה בעיר

מחיר	שם החמט	כתובת החמט	רשת
23.00	תל אביב	ארלוזורוב 53, תל אביב	שופרסל של
23.00	תל אביב	ברזיל 15, תל אביב	שופרסל של
23.00	תל אביב	טאנר 38, תל אביב	שופרסל של
23.00	תל אביב	יוצמן 6, תל אביב	שופרסל של
23.00	תל אביב	מקס ברוד 34, תל אביב	שופרסל אקספרס
23.00	תל אביב	אחד העם 55, תל אביב	שופרסל אקספרס
23.30	תל אביב	אליפלט 14, תל אביב	סופר ברקת
23.30	תל אביב	קבוצת מליות 106, תל אביב	סופר ברקת
23.60	תל אביב	דבורה הנביאה 122, תל אביב	טיב טעם
24.80	תל אביב	בן יהודה 1, תל אביב	טיב טעם
24.80	תל אביב	מאליה 42, תל אביב	טיב טעם
24.80	תל אביב	יהודה המכבי 69, תל אביב	טיב טעם

158. וביחס למבקש 2 – על פי מחיר ממוצע של מוצרי פרילי (פירות) בסך של 3.50 ₪ לגביע.
159. התובע נהג לרכוש בממוצע 2 גביעי פרילי בשבוע, ולכן נזקו הממוני של התובע מוערך כ- 7 ש"ח * 4 (שבועות) * 12 חודשים (לכל הפחות) = 336 ₪
160. להלן מחירו הממוצע של מוצר פרילי כפי שנרשם באתר השוואת המחירים נכון לחודש פברואר 2020 –

פרילי אפרסק 1.5%, 125 מ"ל (ברקוד: 7290110321246)
הוסף לרשימה

מחירים בקרבת תל אביב (פער בין היקר ביותר לזול ביותר 18%)

מחיר	שם החמט	כתובת החמט	מבצע
3.30	רמת החייל	126 דבורה הנביאה, תל אביב	
3.30	בן צבי תל אביב	דרך יצחק בן צבי 112, תל אביב	
3.30	יד אליהו	יגאל אלון 57, תל אביב	
3.40	תל אביב	קרמיניקי 3, תל אביב	

3.50	מחסני להב	רמת אביב	איינשטיין 64, תל אביב
3.50	שופרסל דיל	ת"א- יבאל אלון	יבאל אלון 76, תל אביב
3.70	מנה בעיר	מעוז אביב	209 בני אפרים, תל-אביב
3.70	שופרסל אקספרס	אחד העם	אחד העם 55, תל אביב
3.70	שופרסל אקספרס	מקס ברוד	מקס ברוד 34, תל אביב
3.70	סופר ברקת	תל אביב אלפלט	אלפלט 14, תל אביב
3.70	טיב טעם	רמת החייל	דבורה הנביאה 122, תל אביב
3.70	מנה בעיר	רמת אביב ג'	35 אבא אחימאיר, תל-אביב
3.70	שופרסל אקספרס	ת"א- פלורנטין	פלורנטין 27, תל אביב
3.70	מנה בעיר	כיכר דיזינגוף	9 כיכר דיזינגוף, תל-אביב
3.70	מנה בעיר	אבן גבירול'	30 אבן גבירול', תל-אביב
3.70	מנה בעיר	נאות אפקה	15 לאה, תל-אביב

161. וברמה הנורמטיבית נציין כי סעיף 12 (א) **לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג- 1973** מורה כי במו"מ לקראת כריתתו של חוזה חייב אדם לנהוג בדרך מקובלת ובתוך לב.
162. סעיף 12(ב) לחוק מורה כי צד שלא נהג בדרך מקובלת ולא בתום לב, חייב לצד השני **פיצויים** בעד הנזק שנגרם לו עקב המשא ומתן או עקב כריתת החוזה והוראות סעיפים 10, 13-14 לחוק החוזים תרופות תשל"א- 1970 יחולו בשינויים המחויבים.
163. סעיף 10 לחוק החוזים תרופות, קובע כי הנפגע **זכאי לפיצויים** בעד הנזק שנגרם לו עקב ההפרה ותוצאותיה ושהמפר ראה אותו או שהיה עליו לראותו מראש, בעת כריתת החוזה, כתוצאה מסתברת של ההפרה.
164. המבקשת 1 תטען כי אילולא הפרת חובת הגילוי, לא הייתה רוכשת מלכתחילה את מארז השישייה ובוחרת חלופות אחרות באותה העת, ואילו המבקש יטען כי אילולא ההסתרה לא היה ממשיך לרכוש את מוצרי פריילי על בסיס קבוע והיה בוחר חלופות אחרות.
165. המבקשים סבורים כי יש **לפצות אותם ואת הצרכנים בפיצוי כספי**, מאחר ועסקין בהטעייה נחרצת בפרטים מהותיים ובהפרת חבות הגילוי המתבקשת בנסיבות העניין - וכל זאת בשל חוסר תום ליבה של המשיבה, אשר עשתה את אשר עשתה באופן מכוון. לפיכך, המבקשים עותרים לפיצוי ב- **סכום של 4 ₪ בנוסף לכישלון התמורה**.
166. בכל הנוגע לפיצוי, המבקשים יטענו בנוסף להחלת **פקודת הנזיקין (נוסח חדש), תשכ"ח- 1968**.
167. סעיף 3 לפקודה קובע כי:
"כל הנפגע או הנזוק על ידי עוולה שנעשתה בישראל יהא זכאי לתרופה המפורשת בפקודה מידי עושה העוולה או האחראי לה".
168. סעיף 71 אשר עניינו **"תרופות לעוולה"**, קובע כי כל בית משפט אזרחי יהא מוסמך בתחומי שיפוטו ליתן תרופה לעוולה על פי פקודת הנזיקין, והגם שלא נתבעו או לא נפסקו פיצויים או סעד אחר.
169. סעיף 72 קובע כי תרופה לעוולה יכולה להינתן על דרך הציווי באמצעות צו עשה או צו לא תעשה, לשעה או לתמיד.
170. בנוסף, סעיף 76 אשר כותרתו **"פיצויים"** קובע כי אפשר שיינתנו פיצויים בנוסף על ציווי או במקומו. כן, אם התובע סבל נזק, יינתנו פיצויים רק בשל אותו נזק שעלול לבוא באורח טבעי במהלכם הרגיל של

הדברים ושבא במישרין מעולת הנתבעת. בנוסף באם התובע סבל נזק ממון, יינתנו לו פיצויים רק אם מסר פרטים עליו בכתב התביעה או בצירוף לו.

נזקן הבלתי ממוני של המבקשים

171. המבקשים יטענו לנזק בלתי ממוני ופגיעה באוטונומיה שלהם כצרכנים לבצע רכישות מושכלות נבונות ורצוניות, לנוכח ניצול אימתני של תמימות הדרך ופגיעה מובהקת בשיקולי כדאיות הרכישה, מתוך מניעים כלכליים מובהקים ולשם השאת רווחי המשיבה.

172. עקב מעשיה של המשיבה, חשו המבקשים בתחושות של עוגמת נפש רבה ובתחושות של רמייה, הונאה, כעס, תסכול ומרמור, זלזול ועלבון מצדן של המשיבה.

173. בנוסף יטענו התובעים לנזק בלתי ממוני אשר מאופיין בכל הנוגע לפגיעה בזכותם היסודית להשוות בין מוצרים שונים ותחליפיים, ולהעריך באופן מושכל את העסקה, ללא השפעות פסולות ומצגים כוזבים והסתרת פרטים מהותיים, אשר כל אילו כאמור נועדו לתעתע בשיקול הדעת הצרכני.

174. המשיבה מנצלת את אמון הציבור בפועלה ולפיכך מציגה מידע חסר ולאקוני מבלי לעמוד בדרישות המחוקק. בכך פגעה המשיבה בכבודו של הצרכן הסביר, ניצלו את תמימותו, ונגסו בתכלית החקיקתית של חוק הגנת הצרכן אשר נועד למנוע פיתוי תוך הטעיית צרכנים.

175. כל אילו כאמור לצד תחושות התרמית שחשו, עת נטלו לסלם טובין, כאשר אילולא ההסתרה הנחרצת של אותם פרטים מהותיים, וודאי כי היו נמנעים כליל מנטילת הטובין.

176. יודגש כי בעניין הפיצוי בגין הפגיעה באוטונומיות חופש הבחירה של הפרט, ניתן פס"ד מנחה מיום 22/07/14, בע"א 1415/13 ל.ב נגד היינץ רמדיה ואח' (פורסם ב"נבו").

177. בהתאם לדבריה של כבי השופטת ד' ברק ארז- פסיקת פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה אינה אמורה להיות מותנית בכך שלחופש הבחירה אשר נשלל מן התובע נלווה נזק אחר, ולדבריה :

"פסיקת פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה אינה אמורה להיות מותנית בכך שלחופש הבחירה אשר נשלל מן התובע, נלווה נזק אחר (כך, לדוגמה, תובע בגין טיפול רפואי שניתן ללא הסכמה מדעת אינו נדרש להוכיח כי הטיפול עצמו גרם לו נזק). כל מהותה של התביעה בגין ראש נזק זה, היא שהפיצוי ניתן בשל הפגיעה ביכולת הבחירה של התובע."

178. גם בפסיקות אחרות ורבות, נקבע כי פגיעה בזכותו של הצרכן לקבלת מצג אמין ובפרט ברמה הקבוצתית. כך למשל, בת"א 1169-07 לאה הראל נ' שטראוס מחלבות בע"מ ואח' (20.10.2010, פורסם ב"נבו") נקבע באופן הבא ביחס ליסוד הנזק :

"אין עוד מניעה הלכתית להכיר בפגיעה שתיגרם לצרכן ביכולתו לקבל מידע, שיאפשר לו להשוות מחירים ולרכוש את המוצר שבו יחפוץ על יסוד שיקולי מחיר, איכות ושאר שיקולים שהם רלוונטיים להחלטה צרכנית, כנזק שהוא בר פיצוי בתובענה מעין זו שלפנינו..."

179. בדומה גם בת"צ 47729-07-12 **הלר נ' ליימן שליטל** (20.11.2012), נקבע בפסקה 5: כי

"קיימת אפשרות סבירה שתתקבל הטענה כי הפרת החיקוק גרמה לנזק שאינו ממוני, וכי הנזק אשר נגרם לצרכן המבקש להשוות בין המוצרים הוא פגיעה באוטונומיה של הרצון..."

180. בנסיבות האמורות לעיל המסקנה היא כי במקרה דנן יש גם להכיר בנזק של פגיעה באוטונומיה של המבקשים, ובשיקולי כדאיות העסקה, ופיצוי בגין נזק בלתי ממוני.

181. לא מן הנמנע לציין כי ברע"א 2837/98 **שלום ארד נגד בזק בע"מ** (פורסם בנבו) נקבע כי:

"הטעיה היא הצהרה כוזבת. ההטעיה נוצרת כאשר קיים פעם בין הדברים הנאמרים (או המוסתרים) לבין המציאות. הטעיה יכולה ללבוש שתי צורות: האחת, הטעיה במעשה על דרך של מצג שווא הכולל פרטים שאינם תואמים את המציאות; השנייה, הטעיה במחדל, קרי: אי גילוי פרטים מקום שיש חובה לגלותם (607א)"

182. כאמור צרכן שהוטעה עלול לבצע צריכה ו/או רכישה מוטעית: תכלית איסור ההטעיה שבחוק הגנת הצרכן נקבעה ברע"א 10626/05 **אביב שירותים משפטיים בע"מ נ' בנק הפועלים בע"מ** (פורסם בנבו): "תכלית האיסור על הטעיה היא להבטיח את יכולתו של ציבור הלקוחות להתקשר ולצרוך באופן מיועד". בכדי להימנע מהטעיית הצרכן, חייב העוסק לוודא כי הציג בפניו את כל המידע המצוי בידיו, כך שתובטח יכולתו לצרוך באופן התואם למציאות, לצרכיו ולרצונותיו.

183. זאת ועוד ברע"א 3429/13 **ישי רז נ' גוליבר תיירות בע"מ**, פסקה 14 (13.4.2014) **נקבע כי:**

"חוק הגנת הצרכן נועד להגן על הצרכן מפני ניצול שלא כדין של מעמדו הכלכלי העודף של העוסק. מטרתו להשליט אורחות התנהגות ראויות על המגזר העסקי ולקבוע כללי משחק הוגנים ביחסים שבין הצרכן לעוסק. הוא נועד לחזק את האוטונומיה האישית של הצרכן ואת זכותו לכבוד על-ידי הבטחת יכולתו לבחור בחירה מושכלת במוצר ובשירות על-ידי כך שיקבל את כל המידע האמיתי הרלוונטי ולמנוע ניצול לרעה של מעמדו החלש יותר של הצרכן"
"לאור תכליותיו ומטרותיו של חוק הגנת הצרכן ברי כי הסדריו הינם קוגנטים ואינם ניתנים להתנאה"

184. לנוכח האמור לעיל, ושעה שחוק החוזים אשר הנו חוק דיספוזיטיבי המעניק סעד של פיצויים ו"כל תרופה אחרת" בגין הטעיה, הרי כי במקרה שבפנינו קל וחומר, זכאים התובעים וזכאים חברי הקבוצה לפיצוי בגין הנזקים הבלתי ממוניים, שהרי על העסקה חלים הוראותיו הקוגנטיות הבלתי ניתנות להתניה של חוק החוק הגנת ותקנותיו.

185. נזק בלתי ממוני זה יוערך בסך של 10 ₪ עבור התובעים ועבור כל צרכן שרכש את הטובין הנמנה על סדרת היוגורטים של פרילי, המשווקים ברחבי הארץ, וכל זאת החל מיום שינוי ההרכב ו/או ועד למועד מתן פסק דין בתובענה הייצוגית.

186. לאור האמור לעיל, עולה כי בשל העובדה שהנתבעת לא קיימה את הוראות הדין, הרי כי מסבה היא לציבור הצרכנים ולציבור לקוחותיה, נזק כלכלי והדרך היחידה לאכוף על הנתבעת את קיומן של הוראות הדין, הינה בדרך של הגשת תובענה ייצוגית.

המסגרת הנורמטיבית

א. כללי

187. חוק תובענות ייצוגיות נועד להסדיר באופן ממצה את הדינים החלים על הגשת תביעות ייצוגיות בישראל.

188. המטרות שבייסוד החוק מפורטות בו בסעיף 1, וכוללות בין השאר את המטרות של "אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו", "מימוש זכות הגישה לבית-המשפט", "מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין", וכן "ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות".

189. כמו-כן, חוק תובענות ייצוגיות, מתיר הגשת תביעה ייצוגית, בעניינים המנויים בתוספת השנייה לחוק, או בעניינים בהם נקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש תביעה ייצוגית. כאמור בסעיף 3(א) לחוק: **"לא תוגש תובענה ייצוגית, אלא בתביעה כמפורט בתוספת השנייה או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תביעה ייצוגית"**.

190. התוספת השנייה לחוק מונה רשימה של עילות, בהן ניתן להגיש תביעה ייצוגית, במקרה שבפנינו, חלות העילות הקבועות בסעיף 1 לתוספת וכלהן:

"תביעה כנגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לעניין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה או בין אם לאו".

אם כך בעניינו, התובעים מהווים כ- "צרכנים ו/או לקוחות" כאמור בהגדרת החוק ואילו הנתבעת הינה "העוסקת", כאשר במערכת יחסים אילו חלים מערכת חוקי הגנת הצרכן.

191. סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות קובע את רשימת הזכאים, להגיש תביעה ייצוגית וכאמור בסעיף 4(א)(1) לחוק:

"אדם שיש לו עילה בתביעה או בעניין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שעלות מהותיות של עובדה או משפט, המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם בשם אותה קבוצה".

192. אם כך, לאור המסכת העובדתית אשר פורטה לעיל ולאור מהותם של בעלי הדין בעניינו, נראה כי עילות התביעה של התובעים נוגעת לציבור צרכנים שלם, בפרט ציבור לקוחותיה של הנתבעת, ולכן ראוי כי אינטרס צרכנים אילו, ידון במסגרת תובענה ייצוגית לשם הגנה על זכויותיהם.

193. כמו-כן יוסף כי בשלב של הבקשה לאישור תביעה ייצוגית, על המבקש לשכנע את בית-המשפט כי עומדת לו לכאורה עילת תביעה אישית, אך אין להעמיד בהקשר זה דרישות מחמירות.

להלן דבריה של השופטת, שטרסברג כהן בעניין זה במסגרת ע"א 2967/05 מגן וקשת בע"מ נ' טמפו, פ"ד נא (2) 312(פסקה 19):

" נראה לי כי על המבחן למילוי התנאים שבסעיף 54, מבחינת נטל ומידת ההוכחה, להיות אחיד לכל סעיפיו המשניים, ולגבי כל התנאים הנדרשים מהתובע, ועליו לשכנע את בית- המשפט במידת הסבירות הראויה ולא על- פי האמור בכתב התביעה בלבד, כי הוא ממלא לכאורה, אחר כל דרישות סעיף 54 א', ולעניינו, שהראשונה בהן היא קיומה של עילת תביעה אישית, כאמור בסעיף 54 א (א). אין להעמיד דרישות מחמירות מדי, לעניין מידת השכנוע, משום שאלה עלולות להטיל על הצדדים ועל בית- המשפט עומס יתר בבירור הנושא המקדמי, דבר העלול לגרום להתמשכות המשפט, לכפילות בהתדיינות ולריפיון ידיים של תובעים יצוגיים פוטנציאלים. את כל אלה יש למנוע על- ידי קריטריון מאוזן בנושא נטל ומידת ההוכחה הנדרשים מהתובע הייצוגי...."

194. לאור הוראות החוק אשר פורטו לעיל, ניכר כי מחד לתובעים עילת תביעה אישית כנגד הנתבעת, בשל אי מילוי הוראות חוק ברורות ובשל העובדה שהנתבעת בוחרת לעשות דין לעצמה ומרוקנת מתוכן את רצון המחוקק. ומאידך בשל הפרה זו מצד הנתבעת, מתעוררת שאלה מהותית הן עובדתית והן משפטית המשותפת לכלל חברי הקבוצות.

עילת התביעה מכוח עוולת הפרת חובה חקוקה

195. סעיף 63 לפקודת הנזיקין, קובע את מהותה של עוולת הפרת חובה חקוקה כלהלן:

א. מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על- פי כל חיקוק, למעט פקודה זו- והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או הגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאילו נתכוון החיקוק...
ב. לעניין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או הגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני אדם בכלל או של בני אדם מסוג או הגדר שאתם נמנה אותו פלוני.

196. כאמור לעיל המשיבה הפרה את סעיף 2(ב) לחוק הגנת הצרכן לפיו:

"לא ימכור עוסק, לא ייבא ולא יחזיק לצרכי מסחר, נכס שיש בו הטעייה ולא ישתמש בנכס כאמור למתן שירות".

197. כמו כן כאמור לעיל המשיבה נושאת בנוסף באחריות להטעייה באריזה, כאמור בסעיף 6 לחוק הגנת הצרכן לפיו-

"הייתה הטעייה בעיצוב הנכס או באריזתו, על גבי האריזה או במצורף לה, יראו גם את היצרן, היבואן, האורז והמעצב כמפירים את הוראות סעיף 2."

198. נדגיש כי מחמת העובדה כי בוצעו פעולות של הסתרה של פרטים מהותיים על גבי אריזות הפריילי לאחר שינוי ההרכב, תוך שנמנעה היא במכוון מליידע את הצרכן אודות שיעור גריעת ערכים ומאפיינים

מהותיים ניכר כי מקום בו המצגים הכוזבים ו/או הסתרה של אותם פרטים מהותיים פוגעים בצרכנים, נדרשת פעולה נמרצת ותקיפה למיגורה של הטעיה.

199. מערכת חוקי הגנת הצרכן, בפרט חוק הגנת הצרכן, המציין בסעיף 2 את האיסור על הטעיית הצרכן באשר למהות וטיב הנכס, ובסעיף 3-4 את איסור ניצול מצוקת הצרכן, אשר נועדו להגן, הן על התובעים והן על ציבור הצרכנים אותם הם מבקשים לייצג, בשל העובדה כי הנתבעת נמנעה מלקיימו, הרי כי קיימה חובה המוטלת עליה על פי חיקוק שבדין.

הפרת הוראות חוק הגנת הצרכן ועילת הטעיה

200. כאמור לעיל, המחוקק קבע כלל בלתו אין, כי "לא יעשה עוסק דבר העלול להטעות צרכן בכל עניין מהותי בעסקה", כאשר, "הטיב", "המהות", "הסוג", "המרכיבים" "הכמות" "המשקל", "המחיר הרגיל או המקובל או המחיר שנדרש בעבר" נמנים על אותם פרטים מהותיים בעסקה בהתאם לסעיפים 2(א)(13) ו-2(א)(18) לחוק הגנת הצרכן, לצד הפרת חובת הגילוי הנהירה כאמור.

201. על כן התובעים יטענו כי התנהלותה של המשיבה עולה כדי הטעייתם כצרכנים לרבות הטעייתם של כלל חברי הקבוצה, כאמור בסעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א – 1981.

202. יתר על כן מדובר בהטעיה באריזה ובעיצוב ושוק נכס שיש בו הטעייה בהתאם לסעיף 6(א) ו-2(ב) לחוק.

203. יוסף לעיין זה כי לצרכן סביר קיימת מידה רבה של אמון ביצרני/משווקי המזון באופן שאין לאותו צרכן כל יסוד להניח כי מאפיין מהותי במוצר הרכבו ו/או ערכו התזונתי, נגרע וזאת מבלי שהיצרן דואג להביא את דבר השוני באופן אפקטיבי וגלוי לידיעתו.

204. על-כך יוסף, כי אותם פרטים מהותיים מעוגנים באופן חוקי, כך שההטעיה הינה חמורה יותר משום שמדובר בהטעיה גורפת באשר לפרטים מהותיים בעסקה.

205. כמו-כן, סעיף 3 ו-4 לחוק הגנת הצרכן, דן בנושא איסור הפעלת השפעה בלתי הוגנת וחובת הגילוי וכדלקמן:

3.	איסור הפעלת השפעה בלתי הוגנת (תיקון מס' 39) - תשע"ד - 2014	
(ב)	(א) לא יעשה עוסק, במעשה או במחדל (בסעיף זה – מעשה), בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת, דבר העלול לפגוע ביכולתו של צרכן לקבל החלטה אם להתקשר בעסקה עמו, באופן שיש בו שלילה של חופש ההתקשרות של הצרכן או פגיעה מהותית בחופש ההתקשרות שלו (להלן – הפעלת השפעה בלתי הוגנת).	

4.	חובת גילוי לצרכן	
(א)	(1) עוסק חייב לגלות לצרכן כל פגם או איכות נחותה או תכונה אחרת הידועים לו, המפחיתים באופן משמעותי מערכו של הנכס; (2) כל תכונה בנכס המחייבת החזקה או שימוש בדרך מיוחדת כדי למנוע פגיעה למשתמש בו או לאדם אחר או לנכס תוך שימוש רגיל או טיפול רגיל;	
(ב)	עוסק חייב לגלות לצרכן כל פרט מהותי לגבי נכס שקבע השר באישור ועדת הכלכלה של הכנסת.	

206. נוסף על האמור לעיל יטענו התובעים, כי מדובר באקט שיווקי – מסחרי סמוי ובלתי הגון הן בשיווק מוצר בעל ערך נחות והן לשם גלגול עלויות הטובין על כתפי הצרכן במסווה. ועל-כן, אקט זה הינו ניצול ציני של בורות הצרכן.

עשיית עושר ולא במשפט

207. כאמור לעיל ובמסכת העובדתית שתוארה בבקשה זו, בעצם העולות אשר בוצעו על ידי הנתבעת ובאקט המחדלי אשר ננקט על ידה בפרט שוויון הנפש והאדישות באשר לקיום הוראות המחוקק, יוצא אפוא כי הנתבעת מתעשרת שלא כדין על חשבונם של הצרכנים, עת נוקטות בתחבולות שווק, והפרה מובהקת של חובת הגילוי הנדרשת כלפי הציבור, לרבות המצגים הכוזבים, כאשר לנוכח הפרות אילו מאלצת המשיבה את הצרכנים, לבצע רכישות בלתי מושכלות, כאשר הנשכר מכל אילו הינו העוסק ובמקרה שבפנינו הנתבעת.

208. טובת ההנאה הישירה והפסולה אשר נצמחה למשיבה מגולמת באופן בו, בהיוודעות הציבור לעובדות הנכונות באשר לטובין וודאי כי שיעור מסוים מציבור הצרכנים אף לא היה נוטל מלכתחילה את המוצרים.

209. חששה של המשיבה מחובתה לעמוד באותן אמות מידה ראויות של מתן פרטים כנים ונכונים באשר

לטובין , ואיון דרישות המחוקק ולו מחמת רצון האמתי להגדיל את שורות הרווח מגלם בחובו עשיית עושר ולא במשפט.

210. מהאמור לעיל עולה כי המשיבה התעשרה שלא כדין על חשבון המבקשים וציבור הצרכנים ולפיכך מחובתה להשיב להם את שהרוויחו על חשבונם בניגוד לדין.

פגיעה באוטונומיה של הפרט

211. לעניין הפגיעה באוטונומיה של הפרט, הרי שזו הוכרה כבת-פיצוי בהקשרים שונים, ראה למשל ע"א 2871/93 מיאסה עלי דעקה נ' בית חולים כרמל, תק-על 399(3) 574 בהקשר של ביצוע הליך רפואי ללא הסכמה, ע"א 1338/97 תנובה נ' ראבי, פ"ד נז(4) 673 (להלן: "עניין תנובה") בהקשר של פגיעה ביכולתו של הצרכן להחליט מה להכניס לפיו וממה להימנע. בעניין דעקה נאמרו הדברים הבאים באשר לראש נזק זה (עמ' 672-673):

"השאלה הראשונה אשר יש להתייחס אליה בעניין זה היא, אם הנזק הכרוך בפגיעה בכבודה של המערערת ובאוטונומיה שלה הוא 'נזק' כמובנו בפקודת הנזיקין (נוסח חדש). לדעתי, יש להשיב לשאלה זו בחיוב. המונח "נזק" מוגדר בסעיף 2 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש). הגדרה זו היא רחבה, ומתייחסת ל-'אבדן חיים, אבדן נכס, נוחות, רווחה גופנית או שם טוב, או חיסור מהם, וכל אבדן או חיסור כיוצאים באלה'.

212. בית-המשפט מתבקש לקבוע כי לתובעים ולחברי הקבוצות הוסבו נזקים בלתי ממוניים בשל ההפרה הנידונה, במובן זה שנגזלו מן התובעים בפרט ומהציבור בכללותו, זכות הבחירה לבצע רכישות מושכלות של מוצרים באופן הגיוני וכדאי, ומשום כך, נפגעה זכות האוטונומיה של התובעים לבחור את המוצר הרצוי מבין אריוזות המוצרים, זאת ועוד, בין במעשה ובין במחדל, התרשלה הנתבעת כלפי התובעים וכלפי קבוצת הצרכנים אותם הם מבקשים לשרת.

הפרת פקודת הנזיקין (נוסח חדש) התשכ"ח - 1968, סעיפים 35-36 - עוולת הרשלנות

213. סעיף 31 לחוק הגנת הצרכן קובע מפורשות כי "דין מעשה או מחדל" כדין העוולה לפי פקודת הנזיקין כדלקמן :

"31 פיצויים (תיקון: תשמ"א, תשמ"ד, תשמ"ו, תשמ"ח, תשנ"א, תשנ"ג, תשנ"ה, תשנ"ט)
(א) דין מעשה או מחדל בניגוד לפרקים ב', ג', ד' או ד'1 כדין עוולה לפי פקודת הנזיקין (נוסח חדש).
עוולה כאמור נתונה לצרכן שנפגע מהעוולה, וכן לעוסק שנפגע, במהלך עסקו, מהטעיה כאמור בסעיף 2."

214. כמו כן סעיפים 35-36 לפקודת הנזיקין מגדירים את עוולת הרשלנות כדלקמן :

סימן ד': רשלנות

35. עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות —

הרי זו התרשלות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה.

36. החובה האמורה בסעיף 35 מוטלת כלפי כל אדם וכלפי בעל כל נכס, כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של דברים להיפגע ממעשה או ממחדל המפורשים באותו סעיף".

215. אשר על כן יטענו התובעים כי הנתבעת התרשלה בכך שלמרות הוראות דיני הצרכנות הברורים, מי מטעמה לא מילא בקפידה אחר הוראותיו והפר בין במעשה ובין במחדל את החובות המוטלות עליו מכוחן של ההוראות.

216. כמו- כן, הנתבעת לא וידאה ו/או פיקחה כי מי מעובדיה או מנהליה, נהג על- פי החוק ומקיים את הוראותיו, והנהיגו שיטות פעולה פסולות ומדיניות קלוקלת של דרכי מסחר.

217. הנתבעת חייבת בחובת זהירות מושגית המוטלת על עוסק כלפי לקוחות וצרכנים. הנתבעת חייבת גם בחובת זהירות קונקרטיית בעניין קיום הוראות הדין והימנעות ממצגי שווא. מתיאור הנסיבות לעיל, ברי כי הנתבעת הפרהברגל גסה ובבוטות את חובות הזהירות כלפי הלקוחות והצרכנים.

218. מסקנת הדברים הנה כי הנתבעת הפרה את פקודת הנזיקין בפרט עוולת הרשלנות והפר חובה חקוקה.

219. כמו כן לנתבעת, אחריות חוזית, נזיקית ושלוחית מובהקת כלפי ציבור הלקוחות, בפרט לאור המוניטין והיקף פעילותן במשק הישראלי.

עוולת תרמית

סעיף 56 לפקודת הנזיקין קובע:

"תרמית היא הצג כוזב של עובדה בידיעה שהיא כוזבת או באין אמונה באמיתותה או מתוך קלות-ראש, כשלא אכפת למציג אם אמת היא או כזב, ובכוונה שהמוטעה על ידי ההיצג יפעל על פיו; אולם אין להגיש תובענה על היצג כאמור, אלא אם היה מכוון להטעות את התובע, אף הטעה אותו, והתובע פעל על פיו וסבל על ידי כך נזק-ממון."

המבקשים טוענים לעניין זה, כי העובדות המצוינות לעיל מקיימות את יסודות עוולת התרמית.

הגדרת הקבוצה והסעדים להם זכאים חברי הקבוצה

220. בהתאם לסעיף 10 (א) לחוק תובענות ייצוגיות, הרי שבעקבות אישור התביעה כייצוגית על בית- המשפט הנכבד להגדיר את הקבוצה אשר בשמה תנוהל התובענה:
- "אישר בית- המשפט תובענה ייצוגית, יגדיר בהחלטתו את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה, לא יכלל בקבוצה אדם שעילת תביעתו נוצרה לאחר המועד שבו אושרה התובענה הייצוגית כאמור".**
- א. התובעים יטענו כי את הקבוצה יש להגדיר כלהלן:

"כלל הצרכנים אשר רכשו את המוצרים המיוצרים והמשווקים על ידי המשיבה 1 תחת מותג היוגורטים עם תוספות "פרילי" והמכונים "פרילי טבע", (בבודד /זוג/ מארז 4 יח' /מארז 6 יח', "פרילי תות" (בתכולה של 125 גרם, ובתכולה של 500 גרם), פרילי אננס (בתכולה של 125 גרם ובתכולה של 500 גרם), "פרילי משמש", "פרילי אפרסק" ו"פרילי פירות יער" (להלן: "הטובין"), וזאת בכל המועדים הרלוונטיים לאחר שינוי הרכב המוצרים וערכיהם התזונתיים ועד למועד מתן פסק הדין בתובענה"

- ב. הסעדים אותם בית- המשפט הנכבד מתבקש לפסוק הינם כלהלן:
- א. **צו עשה וסעד הצהרתי.**
- ב. **פיצוי כספי.**
221. ניתן לפסוק סעדים אילו בהתאם לשיקול הדעת הרחב המוענק לבית- המשפט הנכבד במסגרת תובענה ייצוגית, כפי שפסק כב' השופט בנימיני בתא. 1065/05 שהי נ' תדיראן (פורסם בנבו, ניתן ביום 14/02/08) כלהלן:
- "הגדרת השאלות המשותפות לכלל חברי הקבוצה, מצריכה בירור של הסעדים המבוקשים בבקשה לאישור התובענה הייצוגית. מגמת החוק החדש להעניק לבית- המשפט שיקול דעת רחב בעניין אישור התובענה הייצוגית ודרך ניהולה, מוצאת את ביטויה גם בנושא הסעדים שניתן לפסוק בתובענה ייצוגית. סעיף 20 לחוק דן בסעדים שניתן לפסוק בתובענה ייצוגית ואילו כוללים "מתן פיצוי כספי או סעד אחר לחברי הקבוצה".
222. בהתאם להוראות של סעיף 20 (ג) לחוק נקבע כי:
- "מצא בית- המשפט כי פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם אינו מעשי בנסיבות העניין, בין משום שלא ניתן לזהותם ולבצע את התשלום בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, רשאי הוא להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה כולה או חלקה או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות העניין".
- דרישה לצו עשה ולסעד הצהרתי**
223. בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת ליתן צו הצהרתי, לפיו הנתבעת הפרה את הוראות חוק הגנת הצרכן חוק החוזים חוק עשיית עושר ולא במשפט וכן את פקודת הנזיקין (בפרט הפרה חובה חקוקה ועוולת הרשלנות).
224. כמו- כן, מתבקש בית- המשפט הנכבד ליתן צו עשה למשיבה לאסוף את מוצרי פרילי מהמדפים, לסמן כראוי באופן בולט את שינויי ההרכב וערכיו התזונתיים של המוצר, ולהסיר את פרסומיה החורגים באתר האינטרנט של החברה וככלל.

225. בנוסף צו עשה לפיו תינתן הוראה חד משמעית לנתבעת לתקן את המחדל, ולחדול מהטעיית הציבור ו/או להימנע ממצגים כוזבים, לרבות פיצויים של חברי הקבוצה בגין נזקיהם הממוניים והבלתי ממוניים.

226. סעדים שכאלו הינם אפשריים ואף ראויים בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, כפי שנקבע בידי כבי השופט אלטוביה בבש"א (ת"א) 21177/04 גינדי טל נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ (נבו, 15/01/09) כלהלן:

תשומת "כפי שנקבע לעיל, הפרו המשיבות את חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן בכך שלא הסבו את להוראות רשויות לבם של המבוטחים המשרתים בצה"ל כי בעת השרות כפופה יכולת ניצול הפוליסות הצבא. לפיכך, יש להיעתר לבקשתם של התובעים ולהעניק להם את הסעדים, דהיינו תיקונם של הפגמים שנפלו בפוליסות...

"הדין לא נותר אלא לקבוע כיצד על המשיבות למלא אחר חובת הגילוי היזום בקשר עם הוראות נשוא הצבאי. באשר לכך, יש להתייחס לנדרש מהמבטח בשני מועדי הזמן הרלוונטיים למידע לגיוסו של התובענה, היינו בשלב עובר לכריתתו של הסכם הביטוח ובמהלך תקופת הביטוח עובר במשמעות שניתן למונח, "המבוטח. ראשית – על המשיבות, לכלול בפוליסת הביטוח פיסקה "בולטת כפוף בעת השרות הצבאי זה בדין הביטוח, המפנה את תשומת לב המבוטח כי השימוש בפוליסה להוראות הצבא המשתנות מפעם לפעם. שנית – על המבטח ליידע תשלומי פרמיה המבוטח לקראת מועד גיוסו הצפוי, במועד שמאפשר ביטול ההתקשרות מבחינת גבית תשלומי פרמיה."

227. בהקשר זה ראה בנוסף, החלטת בית- המשפט מיום 17/11/09 בת"צ 9386-03-09 שור ואח' נ' מפעל הפיס.

228. לאור המסגרת הנורמטיבית, אשר חלה באשר לסעדים הצהרתיים הראויים להיתבע במסגרת תובענה ייצוגית, ניכר כי במקרה שבפנינו, יהא נחוץ ומהותי להצהיר כי הנתבעות הפרו את הוראות הדין ולו בלבד למען לא ישונה מצב מעין זה בעתיד.

229. כעיון להיעתרותם של בתי- משפט לצווי עשה כפיצוי בתובענה ייצוגית, יופנה בית המשפט הנכבד לפסיקה האמורה בבש"א 3432/07 דוד סלומון נ' מחלבות גד בע"מ (נבו 03.09.09) וכן ת"צ (מרכז) אמיר רוזנברג נ' אי. פי. אי. (מנועה וחיה) (ישראל) בע"מ (נבו, 05.07.10) שם נקבע כי:

"תכליתה של התביעה מהסוג הנדון היא אכיפת חוק חניה לנכים וחוק שיוויון זכויות, והגברת המודעות להוראות החוקים, של אנשים עם מוגבלות ושל הציבור וגופים רלבנטיים אחרים, כמו המפעיל בענייננו. חוק חניה לנכים מטרתו, בין היתר, להבטיח נגישות של אדם עם מוגבלות למקומות ציבוריים שהגישה הנגישה היחידה אליהם היא דרך חניה הכרוכה בתשלום. סעיף 4ב בחוק מחיל על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד חניה במקום ככל שנדרש מקום חניה לאדם עם מוגבלות. משמע - אדם עם מוגבלות זכאי לפטור מתשלום בעד חניה במקום ציבורי כאמור. נראה לי כי הסדר הפשרה המוצע מקדם תכליות אלו בצורה נאותה. המשיבה חדלה לגבות תשלום מחברי הקבוצה. הוצב שילוט בכניסה לחניון, על מכוונות התשלום וביציאה מהחניון, המודיע לחברי

הקבוצה על זכותם לחנות ללא תשלום. בכך פעלה המשיבה ליידוע חברי הקבוצה בדבר זכותם לפטור מתשלום עבור החניה. בכך גם הושגו מטרות החוקים. כמו כן נראה כי עקב הבקשה נושא הדיון תדאג הרשות לכך שהמפעיל החדש של החניון שבא תחת המשיבה, ינהג על פי הוראות החוקים. הרשות אמנם לא הייתה צד בהליך אך נכחה בדיון שהתקיים ביום 16.2.10 נוכח בקשת המשיבה לצירופה כמשיבה נוספת בבקשת האישור.

אני ערה לכך שההסדר אינו כולל השבה ואולם נראה לי כי בנסיבות העניין שלפניי ההסדר סביר למרות האמור".

230. אם כן, פנינו רואות כי בתי- המשפט רואים בחשיבות מתן צווי עשה לעוסקים שונים, אשר עושים דין לעצמם ומפריים הוראות קוגנטיות בחוק, ובממשק למקרה שבפנינו, ראוי כי תינתן הוראה חד משמעית לנתבעות לחדול ממצגים כוזבים, ליתן גילוי נראות ואפקטיבי על גבי אריזות מוצריה השונות בכל הנוגע להרכבם מהותם ומשקלם, להימנע מהפרות חובת הגילוי, ולהורות למשיבה 2 לסמן את כלל הטובין בסניפיה לפי מחיר ליחידת מידה.

הדרישה לסעד הכספי לתובעים ולחברי הקבוצה

231. חשוב לציין כי במסגרת בקשה לאשר תביעה כייצוגית אין חובה לכמת הנזק ולהציגו במדויק. כך גם נפסק בת.א. 2033/00 בש"א 12904/00 שגיב נ' בנק לאומי תק-מח 2003(4) 1249:

"המבקש "הראה" קיומו של נזק אישי כתוצאה ממעשי ההטעיה. אין מוטלת עליו החובה להראות או להוכיח, בשלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית, את שיעור הנזק והיקפו ואין עליו לכמותו, אלא "די בכך" שיראה כי נגרם לו נזק".

נזקם של חברי הקבוצה

232. על- מנת להעריך ולשום את הנזק הממוני שנגרם לחברי הקבוצה יש צורך לבחון את נתוני המכירות של הנתבעת, ודוחות דווקנים להיקף מכירות ושיווק אריזות הטובין מושא ההליך ובכלל זה אריזות ומארזי הפרילי מעת שינוי ההרכב, וזאת החל ממועד ביצוען של העוולות ו/או הפרות הדיון ועד למתן פסק דין בתובענה.

233. **התובעים כאמור עותרים להשבת מלא התמורה ששולמה על ידי חברי הקבוצה בעד האריזות מושא ההליך בצירוף הנזק הבלתי ממוני, או לחילופין בניית מנגנונים להשבה יחסית המגולמים באחוזים כנגזרת מהיקף המכירות, תוך שיש להביא במניין השיקולים את העובדה כי חלק מחברי הקבוצה אף לא היה רוכש את המוצרים מלכתחילה אילולא המצגים והפרת חובות הגילוי ו/או מעדיף חלופות מקבילות.**

234. יודגש כי מלא הנתונים הללו הנם נתונים ודוחות המצויים בידיעתה האישית והבלעדית של הנתבעת, עסקינן במידע שאינו מפורסם ואינו נגיש לידיעת הצרכנים.

235. על כן במידת הצורך שומרים התובעים לעצמם את הזכות לעתור לבית המשפט בבקשה למתן צווים ספציפיים לגילוי המידע הדרוש.
236. נוסף לנזקם הממוני של החברי הקבוצה, הרי כי הוסב להם נזק בלתי ממוני המוערך בסך 10 שח לכל צרכן אשר נטל לסלו את הטובין נשוא הבקשה **בשים לב כאמור שחלק מציבור הצרכנים אף לא היה נוטל מלכתחילה** את הטובין אילולא המצג הכוזב וההטעיה, ועל כן המדובר בהערכה אומדנית ראויה לנסיבות העניין.
237. כאמור, בחינת מכלול הנתונים הללו בידי מומחה תעניק אינדיקציה מדויקת להערכת נזקם של חברי הקבוצה, שיעורם של חברי הקבוצה לרבות הפיצוי אותו יש לפסוק לטובתם.
238. לאור האמור, בשלב זה ובהיעדר נתונים ביחס לשיעור הנזק, יעמידו התובע את סכום התביעה של חברי הקבוצה בסך 3,000,000 ₪ (על דרך האומדנה בלבד).
239. כמו- כן יצוין, כי בהתאם לסעיף 20(א) לחוק התובענות הייצוגיות, מונחל מנגנון גמיש, אשר במסגרתו רשאי בית- המשפט לקבוע כיצד ניתן יהא להוכיח את נזקם האישי של החברים בקבוצה, כאשר בהתאם לסעיף 20(א) (3) יתרת הכספים אשר לא ידרשו תועבר לאוצר המדינה.
240. במקרה שבפנינו כשם שפורט לעיל, ניתן יהא לזהות בנקל חלק מחברי הקבוצה ולפצותם בהתאם לניתוח נתונים המצויים ביד המשיבה, לחילופין, במידה ויתגלו קשיים באיתור חברי הקבוצה, ניתן יהא ליישם את עקרונות הפיצוי לטובת הציבור הקבועים בסעיף 20(ג) לחוק.

התקיימות התנאים לאישור התובענה כייצוגית

241. בשל מעשיה ו/או מחדליה של הנתבעת, זכאים התובעים ויתר חברי הקבוצה לפיצוי נזיקי ו/או חוזי ו/או מכח חוק הגנת הצרכן ו/או מדיני עשיית העושר ולא במשפט כמפורט לעיל.
242. התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה, ובין היתר, הינן כדלקמן:
- 242.1 האם בפעולותיה ו/או מחדליה הטעתה הנתבעת את חברי הקבוצה ?
- 242.2 האם התרשלה הנתבעת כלפי חברי הקבוצה ?
- 242.3 האם התעשרה הנתבעת שלא כדין על חשבון חברי הקבוצה ?
- 242.4 האם הפרה הנתבעת את הוראות חוק הגנת הצרכן על תקנותיו ?
- 242.5 האם הנתבעת הטעתה את ציבור הצרכנים והציגה מצגים כוזבים?
- 242.6 האם הפרה המשיבה את חובת הגילוי?
- 242.7 האם טשטשה את האיזון השוויוני שביקש המחוקק ליצור בין מעמדו הרם של העוסק לבין מעמדו הנחות של הצרכן?
- 242.8 האם נגרם לחברי הקבוצה נזק, ומה שיעורו ?
243. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין מכל אחד ואחד מהשיקולים הבאים לא כל שכן ממשקלם המצטבר:
- 243.1 מספר חברי הקבוצה גדול ופיזורם רב.
- 243.2 לכל אחד מחברי הקבוצה קיימת חוסר כדאיות בניהול הליך משפטי נפרד הואיל והוא צפוי להוצאות וטרחה רבים יחסית לסכום העילה האישית.

- 243.3** גם אם היו חברי הקבוצה עומדים על זכותם ונוקטים הליכים משפטיים נפרדים כנגד הנתבעות היה הדבר גורם עומס מיותר על בתי המשפט לעומת דיון אחד ומאוחד בשאלות המשותפות לכל חברי הקבוצה כמפורט לעיל.
- 243.4** הצורך להימנע מפסיקות סותרות.
- 243.5** לאישור תביעה זו כייצוגית קיים יתרון ברור של הרתעת עוסקים מפני הפרת החוק ונקיטת מעשי הטעיה כלפי הציבור הרחב. הרתעה זו נחוצה באופן כללי בתחום זכויות האדם הטומן בחובם אי-שוויון אינהרנטי בין העוסק ללקוחות. חשיבותה של הרתעה זו מקבלת משנה תוקף לנוכח המודעות הגוברת של הרשויות במדינה לצורך במתן פתרון אכיפתי הולם מחד גיסא, אך האמצעים המוגבלים העומדים לרשותן, הגורמים לתופעת תת-האכיפה, מאידך גיסא.
- 243.6** מבחינה זו, נראה כי לא נגזים אם נאמר שלאישורה של תביעה זו כייצוגית יש השלכות חברתיות רחבות והיא הולמת את האינטרסים הציבוריים של מדינת ישראל בשמירת החקיקה הצרכנית.
- 243.7** לגבי חברי קבוצה רבים אישורה של התביעה כייצוגית יגרום להפסקת מרוץ ההתיישנות בתביעתם האישית ולכך שהנתבעות תזכנה מן ההפקר בתוך עשיית עושר ולא במשפט, על ידי הקטנת הסיכון הכרוך בתביעות כתוצאה מחלוף הזמן שבין מחדליהן והפרת התחייבויותיהן לבין המועד בו יוגשו תביעות אישיות – אם וכאשר יוגשו.
- 243.8** היעדרות בית המשפט הנכבד לבקשה זו תקדם את מטרת החקיקה בתובענות ייצוגיות והן את מטרות החקיקה בתחום החקיקה הצרכנית והחברתית בכלל.
- 243.8.1** אישור התובענה כייצוגית יאפשר זכות גישה לבית המשפט, לאוכלוסייה המתקשה בדרך כלל לעמוד על זכויותיה ולפנות לבית המשפט כיחידים.
- 243.8.2** אישור התובענה כייצוגית יקדם מאוד את אכיפת הדין והנורמה הראויה כמפורט לעיל ויתרום רבות להרתעה מפני הפרתן.
- 243.8.3** אישור התובענה כייצוגית היא למעשה הדרך היחידה העומדת בפני חברי הקבוצה – רובה ככולה – שתאפשר להם לקבל סעד הולם בגין הפגיעה שנפגעו מהנתבעות כתוצאה מהפרת הדין על ידם;
- 243.8.4** אישור התובענה כייצוגית היא למעשה הדרך היחידה לקיים ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות חברי הקבוצה כלפי הנתבעות.
- 244.** קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת הן על ידי התובעות והן על ידי באות כוחן;
- 244.1** לתובעים עלה אישית נגד הנתבעת. התובעים נפגעו פגיעה אישית עקב מחדלי הנתבעת ומעשיה המכוונים המאפשרים להם הזדהות מלאה עם הקבוצה לגבי אותה פגיעה, הן מבחינה עובדתית הן מבחינה משפטית והן מבחינה רגשית.
- 244.2** לתובעים ולקבוצה זהות אינטרסים מלאה לגבי עלות התביעה.
- 244.3** לתובעים אמונה שלמה בצדקת התביעה והם בעלי נכונות ונחישות לקיים את ההליך המשפטי.

244.4 עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב, שכן התובעים הינם חברת קבוצה טיפוסית שסבלה נזק באופן דומה לשאר חברי הקבוצה.

244.5 לתובעים או לב"כ אין מניעים אחרים אלא לקדם מטרות ראויות, לרבות פיצוי על מחדלי הנתבעת והפרות הדין, כמפורט בבקשה זו.

סוף דבר

245. תובענה ייצוגית זו הכרחית על מנת לממש זכאותם לפיצוי של חברי הקבוצה כלפי הנתבעות כפי שיובהר לעיל, בית- המשפט הנכבד יתבקש לפסוק פיצויי ממוצע בסך עשרות שקלים לכל חבר בקבוצה, סכום זה- אין די בו כדי לתמרץ תובע לפתוח בהליך משפטי מורכב ומסובך כנגד גופים עוצמתיים במיוחד כדוגמת הנתבעות וראה בהקשר זה את הדברים שנאמרו ברע"א 4556/94 טצת ואח' נ' זילברזץ ואח', פ"ד מט(5) 774, בעמ' 784.

246. לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כדלקמן:

246.1 לאשר את התובענה כמפורט להלן כ-"תובענה ייצוגית", להתיר לתובעים לנהל את תביעתם כ-"תובענה ייצוגית" ולאשרה כ-"תובעים מייצגים", הכל כהגדרתה בסעיף 2 לחוק.

246.2 להגדיר את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה. לחילופין, להגדיר תת-קבוצה, שלגביה מתעוררות שאלות של עובדה או משפט, אשר אינן משותפות לכלל חברי הקבוצה ובמקרה כזה, להורות על מינוי תובע מייצג או בא כוח מייצג לתת-הקבוצה, ככל שהדבר דרוש כדי להבטיח שעניינם של חברי תת-הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת.

246.3 לפרט בהחלטה לאישור התובענה כייצוגית את עילות התובענה ואת השאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה.

246.4 לפרט בהחלטה לאישור התובענה כייצוגית את הסעדים הנתבעים.

246.5 לחילופין, ולשם הזהירות בלבד, יתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את התובענה כייצוגית אף אם לא התקיימו התנאים האמורים, בתוך הבטחת קיומם של תנאים אלה בדרך של צירוף תובע מייצג או בא כוח מייצג או החלפתם, או בדרך אחרת וליתן בהחלטתו הוראות לשם הבטחת ייצוג וניהול עניינם של חברי הקבוצה בדרך הולמת ובתום לב.

246.6 לחילופין, ולשם הזהירות בלבד, יתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את התובענה כייצוגית גם אם לא מתקיימים לגבי התובעת התנאים לחוק, לפי העניין, ולהורות בהחלטתו על החלפת התובע המייצג.

246.7 לחייב את הנתבעת, בתשלום פיצוי כספי ובסעדים, כמפורט בבקשה זו, בשיעור ובאופן שיקבע, לכל אחד מחברי הקבוצה שהוכחה זכאותו לפיצוי או לסעד כאמור ובהקשר זה:

246.7.1 להורות כי כל חבר קבוצה יהיה רשאי להוכיח את זכאותו לפיצוי כספי או לסעד אחר בתצהיר שיוגש למשרד ב"כ התובעים ולהורות כי ב"כ התובע תשמש כ-"ממונה" בהתאם להוראת סעיף 20(ב)(1) לחוק.

246.7.2 לחילופין, להורות על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל ועל אופן חישוב חלקו של כל חבר קבוצה ולהורות בדבר חלוקתו בין חברי הקבוצה, באופן יחסי לנוזקיהם, של יתרת הסכום שתיוותר אם חבר קבוצה, אחד או יותר, לא דרש את חלקו, לא הוכיח את זכאותו לפיצוי או לסעד, לא אותר או שלא ניתן לחלק לו את חלקו

מסיבה אחרת, ובלבד שחבר קבוצה לא יקבל פיצוי כספי או סעד אחר מעבר למלוא הפיצוי או הסעד המגיע לו; ולהורות כי כל יתרת סכום שנותרה לאחר החלוקה לחברי הקבוצה כאמור, תועבר לאוצר המדינה.

246.8 להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות העניין.

246.9 להורות על פרסום הודעה לחברי הקבוצה.

246.10 להורות על תשלום גמול לתובעים המייצגים אף אם לא אושרה התובענה הייצוגית או שלא ניתנה הכרעה בתובענה הייצוגית לטובת הקבוצה.

246.11 לקבוע את שכר הטרחה של בא הכוח המייצג בעד הטיפול בתובענה הייצוגית, לרבות בבקשה לאישור.

טלי לופו, עו"ד
ב"כ המבקשים

שרון ענבר-פדלון, עו"ד
ב"כ המבקשים